

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Kaja KALLAS****Välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda?

Olen isiklikult kogenud nii elu ilma Euroopa Liiduta kui ka elu Euroopa Liiduga, teisisõnu elu, mis pole vaba, ja elu, mis seda on. See on avaldanud mulle inimesena suurt mõju ning andnud kõigutamatu tahte kaitsta ja oma parimate võimete kohaselt edendada Euroopa väärtusi ja üldisi huve.

Kui taasisesiseisvunud Eesti 1991. aastal Nõukogude okupatsioonist vabanes, olin tunnistajaks diktatuuri lagunemisele ja murrangulisele, kuid keerulisele protsessile taastada vabadus, kodanike ja riigi vahelised demokraatlikud suhted, õigusriiklus ja vaba turumajandus. See protsess ei olnud küll kergete killast, ent igas eestlases põles soov meie mineviku jubedused selja taha jätta. Täna teadvustan vägagi, et vaja on väärtustada seni ehitatud, väärtusi, mis meil Euroopas on ja millel Euroopa Liit rajaneb. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni asepresidendina kaitsen Euroopa Liidu väärtusi ja üldisi huve täie pühendumusega.

Ametialaselt puutusin Euroopa poliitikaga esimest korda kokku Euroopa konkurentsiohigusele spetsialiseerunud juristina. Selleks ajaks, kui ma advokaadibüroost partnerina lahkusin, olin tõestanud konkurentsipoliitika valdamist ja oma oskusi advokaadina, aga ka oma juhi võimeid. Jätaksin selle oskuse arendamist Estonian Business Schooli lektorina. See varajane juhtimiskogemus aitas mul saada selleks, kes ma täna olen, andes kindla usu, et empaatia, lahkus ja kaastunne peavad olema iga juhi pagasis ja ammugi on need vajalikud diplomaatias.

Kui mind valiti 2014. aastal Euroopa Parlamenti, olin ma juba töötanud Eesti Riigikogus ja olin intellektuaalselt mitmes mõttes valmis poliitiliseks karjääriks Euroopas. Positiivse jälje jättis kahtlemata see, et mu isa oli olnud Euroopa Komisjoni volinik. Samas aitas ametiaeg Euroopa Parlamendi liikmena mul arendada teadmisi, mida pean asjakohaseks ka kõrge esindaja ja asepresidendi ametikohal. Näiteks juhtisin tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni (ITRE) liikmena parlamendi tööd kuue olulise raportiga, sealhulgas digitaalse ühtse turu strateegia kohta ning tollieeskirjade rikkumisi ja karistusi käsitlevate õigusaktide kohta. Mõlemad toimikud eeldasid koostööd erakondade vahel ja riigipiiride üleselt, et õige tasakaalu saavutamiseks jõuda – alati Euroopa kodanike huve silmas pidades – ELi liikmesriikide erisuguseid seisukohti peegeldava konsensuseni. Kui mind valiti peaministriks, tunnetasin Eestisse tagasi pöördudes varasemast veelgi selgemalt Eesti vastutust Euroopa Liidu liikmesriigina ja isiklikku vastutust selles, et kaitsta Eesti kohta ELis.

Minu valitsus juhtis Eesti läbi mitme kriisi, sealhulgas COVID-19 pandeemia ja Balti piirkonda eriti rängalt tabanud energiahinnašokkide. Lisaks tõestamisele, et suudan olla tõhus kriisijuht, olen eriti uhke muude samal ajal tehtud edusammude üle: näiteks seadustasime 2023. aastal märkimisväärsest vastuseisust hoolimata samasooliste

abielu ning lõime uue kliimaministeeriumi ja laiendasime taastuvenergia tootmist, milles seadsime rohepõrdeks vajalikuks elektritootmiseks ühed ELi ambitsioonikaimad eesmärgid. Olin otsustanud jääda Euroopa väärtuste, sealhulgas põhiõiguste ja kõigi võrdõiguslikkuse vankumatuks eestvedajaks. See kohustus on mu igapäevane kaaslane.

Peaministrina oli mul oma ametiajal ka rohkelt võimalusi suhelda rahvusvaheliste partneritega ning nii olen ma viimase kolme aasta jooksul olnud kõrgetasemelise mitmepoolse diplomaatia keskmes, osaledes NATO ja ELi läbirääkimistel ning esindades Eestit kõrgetasemelistel ülemaailmsel tippkohtumistel ja koosolekutel. Eesoleval teel kuluvad just need kogemused eriti ära. Olles oma poliitilise karjääri alguses loonud konsensust Eesti parlamendi liikmete seas ja seejärel püüdnud välja selgitada Euroopa Parlamendi liikmete ühiseid huve ning sepistanud liikmesriikide- ja rahvusvahelisi kompromisse, on mul tänaseks suurepärase arusaam sellest, kuidas keerukaid ja kõrgetasemelisi läbirääkimisi juhtides loodida riiklikke prioriteete laiema Euroopa tegevuskavaga.

Võtan Euroopa julgeolekut isiklikult ja põhjusega, sest olen pärit riigist, mis on pikka aega teistele öelnud, et Venemaa unistus impeeriumist ei ole kuhugi kadunud. Kuid ma usun kindlalt, et iga riik peab jõudumööda panustama, olenemata geograafilisest lähedusest vaenulikele naabritele. Nõudsin Eesti kaitsekulutuste suurendamist üle 3 %-le SKPst juba aasta pärast Venemaa sissetungi, kuid tagasin ka, et Eestist sai proportsionaalselt üks Ukraina suurimaid abiandjaid. Tahtsin, et Eesti oleks eeskujuks. Seepärast olen ma ka järjekindlalt pooldanud ELi jõulisemat tegevust, ühist seisukohta Venemaa poolt Ukraina-vastases agressioonisõjas toime pandud kuritegude eest vastutusele võtmise kohta, Venemaa külmutatud varade kasutamist ülesehituse tarbeks ning miljoni mürsu algatust Ukrainale laskemoona andmiseks. Euroopa ühtsus on meie parim võimalik kaitse Venemaa agressiooni eest ja Euroopa maailmapositsiooni nurgakivi. Euroopa peab olema eeskujuks.

Kui mind ametisse kinnitatakse, rakendan neid oskusi oma töös ja seda tohutu isikliku pühendumusega Euroopa tulevikule ja edule ülemaailmse liidrina.

Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kui mind ametisse kinnitatakse, on minu kui kolleegiumi liikme ja komisjoni asepresidendi prioriteet anda oluline panus komisjoni poliitiliste suuniste täitmisesse. Selles näitavad mulle teed suunised ja minu missioonikiri. Püüan kujundada strateegilisemat, jõulisemat ja ühtsemat välis- ja julgeolekupoliitikat, mis sobiks tänapäeva maailma probleemide lahendamiseks ning ELi väärtuste ja huvide edendamiseks. Tugevdan ELi julgeolekut ja kaitset, edendades samal ajal strateegilisemat lähenemisviisi meie naabrusele ja partnerlustele. Edendan nüüdisaegset ja ühendatud jõupingutustel põhinevat välispoliitikat. Täieliku kollegiaalsuse vaimus teen koostööd iga kolleegiumi liikmega, tagamaks et komisjoni prioriteetid saavad ühiselt ellu viidud.

Olen veendunud, et sooteadlikkus poliitikas ja programmides ning sooliselt tasakaalustatud tiimid viivad mõjusamate ja kestlikumate tulemusteni. Töötan selle nimel, et lisada sooline perspektiiv meie välistegevusse, sest naiste võrdõiguslikkus ei tulene üksnes inimõigustest, vaid ka tervest mõistusest. Soolise võrdõiguslikkuse kolmas tegevuskava (GAP III) jääb peamiseks raamistikuks, et tagada meie välispoliitikas soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendus.

Noored eurooplased ootavad ELilt pealehakkamist rahu säilitamisel, rahvusvahelise julgeoleku tugevdamisel ja rahvusvahelise koostöö edendamisel. Usun, et noortele ELi poliitika väljatöötamisel suurema sõnaõiguse ja rolli andmine tugevdab Euroopa demokraatiat ja ühiskonda. Kavandaksin korrapäraseid noortediaaloge, et kuulata noorte vajadusi ja muresid, kusjuures esimene dialoog toimuks minu ametiaja esimese 100 päeva jooksul.

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Kohustun kohe pärast asepresidendi ametikohale kinnitamist täielikult järgima ELi aluslepingute sätete vaimus sõltumatuse, aususe, erapooletuse ja kättesaadavuse kohustust, nagu on määratletud Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikes 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 245. Järgin Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 339 määratletud ametisaladuse hoidmise kohustust. Austan ka Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendit ja selle sätteid huvide konflikti kohta ning väldin mis tahes ametikohti või olukordi, mis võiksid

seada kahtluse alla minu sõltumatuse, erapooletuse ja kättesaadavuse komisjonile. Minu huvide deklaratsioon on täielik ja avalikkusele kättesaadav ning vajaduse korral ajakohastan seda kiiresti.

Endise Euroopa Parlamendi liikmena olen juba tõestanud rangeimate eetikastandardite järgimist ning seda, et austan täielikult ELi aluslepingute sätteid ja vaimu ning kohustust tegutseda Euroopa huvides.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Kuna kollegiaalsus on järgmise komisjoni tegevuse suunav põhimõte, teen kolleegiumis oma kolleegidega tihedat koostööd, tagamaks et Euroopa muutub oma huvide ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra kaitsmisel ning meie ühiste universaalsete väärtuste edendamisel strateegilisemaks, jõulisemaks ja ühtsemaks.

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis?

Endise Euroopa Parlamendi liikmena usun – ja olen isiklikult kogenud –, et tulemuslik institutsioonidevaheline koostöö parandab Euroopa Liidu tööd. Luban, et jätkan kõrge esindajana ja asepresidendina seda olulist koostööd. Samuti saaks see suhe minu hinnangul toimida mõlemas suunas Euroopa ühistes huvides. Kui ma olin Euroopa Parlamendi delegatsioonide liige, sealhulgas ELi ja Ukraina parlamentaarses koostöökomisjonis osaleva delegatsiooni aseesimees, Euronesti parlamentaarses assamblees osaleva delegatsiooni liige ja Ameerika Ühendriikidega suhtlemise delegatsiooni liige, nägin tugevate parlamentidevaheliste suhete märkimisväärsed eeliseid ja seda, kuidas need saavad teabe jagamise korral olla ELis aluseks tugevale institutsioonidevahelisele koostööle. Kavatsen kõrge esindaja ja asepresidendi töös kasutada ära ka võimalusi, mida pakuvad korrapärased teabevahetused Euroopa Parlamendi, selle komisjonide liikmete ja parlamendi delegatsioonidega. Toonitan seda kolleegiumis ja eelkõige nendele volinike kolleegiumi liikmetele, kes tegelevad rahvusvaheliste suhetega.

Lisaks on ametisse astuva presidendi von der Leyeni missioonikirjades rõhutatud Euroopa Komisjoni eesmärki Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelisi erisuhteid veelgi tugevdada, millele ma kirjutan täielikult alla ning mille järgimisse panustan aega ja oskusi.

Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Tegutsen aluslepingute vaimus ja sügava veendumusega, et Euroopa kodanike usaldust ei saa pälvida teisiti kui ainult nende seisukohtade ärakuulamisega ja läbi demokraatliku arutelu, sealhulgas eelkõige Euroopa Parlamendis.

Püüan parlamendiga sisse seada tihedad suhted, mis põhinevad avatusel, läbipaistvusel, vastastikusel usaldusel ja korrapärasel teabevahetusel, et parlament saaks tulemuslikult teostada demokraatlikku järelevalvet. Kasutan oma jõupingutuste toetamiseks parlamentaarset diplomaatiat.

Olen täiesti teadlik nõudest konsulteerida korrapäraselt Euroopa Parlamendiga ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) peamiste aspektide ja põhivalikute üle kooskõlas ELi lepingu artikliga 36. Usun isiklikult, et see tagab vastutuse, suurendab ELi välis- ja julgeolekupoliitika demokraatlikku legitiimsust ning parandab selles suhtes ELi nähtavust ja kodanikega suhtlemist.

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega?

Kui mind ametisse kinnitatakse, kohustun oma ülesannete täitmisel täielikult rakendama kohaldatavaid aluslepingu sätteid, eelkõige Euroopa Liidu lepingu artiklit 36, ning 2010. aasta deklaratsiooni poliitilise vastutuse kohta. Järgin täielikult Euroopa Parlamendi ja komisjoni 2010. aasta raamlepingut, 2016. aasta institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet ning 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta.

Euroopa Liidu lepingu artikli 36 kohaselt konsulteerin korrapäraselt Euroopa Parlamendiga ja teavitan Euroopa Parlamenti oma töö põhiaspektidest ning meie ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhivalikutest. Kohustun konkreetsetl pidama korrapäraselt dialoogi väliskomisjoniga ja täiskogu arutelude kaudu, eelkõige kui on vaja võtta vastu Euroopa Parlamendi aastaaruanne ÜVJP ja ÜJKP rakendamise kohta ning aastaaruanne inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas. Samuti kohustun välisküsimustes korrapärase dialoogi pidamiseks vahetama teavet asjaomaste komisjonidega ja individuaalsetes mõttevahetustes. Rahvusvaheliste lepingute üle peetavate läbirääkimiste valdkonnas, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 10 ja Euroopa Kohtu asjaomases praktikas, tagan, et Euroopa Parlamenti teavitatakse täielikult ja viivitamata kõigis menetluse etappides asjakohases vormis nii minu vastutusalasse kuuluvatest ÜVJP-välistest lepingutest kui ka ÜVJP lepingutest. Selle tulemusena saab parlament teostada aluslepingute kohast demokraatlikku kontrolli liidu välistegevuse üle kooskõlas institutsioonilise tasakaaluga ja säilitades kõigi asjaomaste institutsioonide asjasse puutuvad õigused.

Kavatsen jätkata Euroopa Parlamendi kaasamist rahastamisvahendite strateegilisse juhtimisse, järgides naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames loodud kõrgetasemelise geopoliitilise dialoogi kava. Hoian erikomisjonis mõttevahetuste toimumist meie ühises päevakorras kõrgel kohal. Samuti on mul kavas võimaluse korral korrapäraselt osaleda ÜVJP ja ÜJKP teemalistel parlamentidevahelistel konverentsidel. Selles suhtes on end tõestanud nende korraldamine paralleelselt välisministrite mitteametlike kohtumistega ja seda tava tasub jätkata.

Välisasjadega tegelevate komisjonide esimeeste kutsumine välisasjade nõukogu mitteametlikele kohtumistele selle erinevates koosseisudes on teema, mille suhtes kavatsen ELi nõukogu roteeruva eesistujariigiga aktiivselt suhelda.

Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Kohustun täielikult rakendama asjakohaseid 2010. aasta raamkokkuleppe ja 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe sätteid, et Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahelist partnerlust süvendada.

Kui mind ametisse kinnitatakse, kannan kindlalt hoolt selle eest, et parlamendikomisjonid oleksid minu vastutusalas toimuvatesse olulistesse sündmustesse kaasatud samal ajal ja võrdsetel alustel nõukoguga, kooskõlas institutsioonilise tasakaalu põhimõttega ja säilitades kõigi asjaomaste institutsioonide asjaomased õigused.

Kui mind ametisse kinnitatakse, kannan juhul, kui mõlema institutsiooni pädevus on võrdne, hoolt selle eest, et Euroopa Parlament oleks minu vastutusalas toimuvatesse olulistesse sündmustesse kaasatud samal ajal ja võrdsetel alustel nõukoguga. Lisaks võtan kooskõlas poliitilist vastutust käsitleva deklaratsiooniga endale ja minu alluvuses tegutsevatele talitustele kohustuse ÜVJP valdkonna algatuste ja strateegiate kavandamise etapis mõttevahetusi jätkata ja süvendada.

Väliskomisjoni küsimused

3. Järgmise Euroopa Komisjoni koosseisule (2024–2029) esitatud poliitilistes suunistes on muu hulgas öeldud, et ELi ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (ÜVJP) tuleb kujundada maailma praegust reaalsust silmas pidades ja EL peab oma strateegilisi huve jõulisemalt kaitsma. Lähtudes ELi väärtustest ja põhimõtetest ning komisjoni otsustusprotsessidest, millised oleksid Teie ametiajal Teie selged prioriteedid ja eesmärgid lühikese, keskpika ja pika aja jooksul, et saavutada strateegilisem, tugevam, ühtsem ja inimõigusi arvestav ÜVJP? Millised on Teie

arvates peamised probleemid (rahvusvahelised, piirkondlikud, kahepoolsed, institutsioonilised jne) nende prioriteetide ja eesmärkide saavutamisel ning kuidas kavatsete need lahendada?

Praeguses vägivaldses, ebastabiilses ja ohtlikus maailmas, kus demokraatia, õigusriigi põhimõtted ja inimõigused on pidevalt ohus, on ELil ülioluline roll nende väärtuste eestkõneleja ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra kaitsjana, tehes seejuures koostööd teiste jõududega. Meie järgmise viie aasta prioriteetid, mis põhinevad poliitilistel suunistel, määravad Euroopa koha maailmas järgmiseks viieks aastakümneks. Selleks et ELi tulevik ei sõltuks välistest sündmustest ega jõududest, tuleb nüüd teha õiged otsused. Järgnevalt toon esile üldised eesmärgid ja väärtused, millele meie ühine välis- ja julgeolekupoliitika peaks minu arust toetuma. Kui mind kinnitatakse ametisse, kohustun tegema oma tööd kaasavalt ja koordineerima oma tegevust ülejäänud kolleegiumi liikmete, Euroopa Parlamendi, nõukogu, liikmesriikide ja ELiga ühineda soovivate kandidaatriikidega. Olen nõus, et ELi otsustusprotsess ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (ÜVJP) puudutavates küsimustes peaks olema kiirem ja tõhusam ning et selleks tuleks muu hulgas kasutada konstruktiivset hääletamisest hoidumist ja kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamist sellistel juhtudel, kus see võimalus on aluslepinguga ette nähtud. Suhtlen nõukogu ja liikmesriikidega ja sean prioriteediks kõrvaldada olemasolevad takistused mulle aluslepinguga antud õiguste täielikul kasutamisel, kuid soovin samas, et ELi välistegevust käsitataks meie ühise vastutusena.

Lühemas perspektiivis on minu prioriteet tegeleda kõige teravamate rahvusvaheliste probleemidega: Venemaa sõjaga Ukraina vastu ning ELi julgeoleku ja kaitse tugevdamisega. See, kuidas me reageerime Venemaa ebaseaduslikule agressioonisõjale Ukraina vastu, näitab kogu maailmale, kes me oleme ja milliste väärtuste eest seisame. Ukraina toetamine – olgu see poliitiliselt, majanduslikult või sõjaliselt ning nii kaua, kui see on sõja võitmiseks vajalik – ei ole üksnes moraalselt õige. See on vajalik ka selleks, et EL oleks rahvusvahelisel areenil täielikult usutav ning et meie ühine välis- ja julgeolekupoliitika muutuks strateegilisemaks, tugevamaks, ühtsemaks ja inimõigusi arvestavaks. Ühtlasi tuleb ELil toetada Ukraina ülesehitamist, mis on elulise tähtsusega, et aidata riigil valmistuda liiduga ühinemiseks. Selle tegevuse raames tuleb samuti tagada, et kõigi sõjakuriteoohvrite jaoks seatakse jalule õiglus ja et Venemaa hüvitab enda tekitatud kahju.

Kujunenud olukorras on meil vaja tugevdada ELi julgeolekut ja kaitset, kuna need mõlemad on ohus. See nõuab kohest tegutsemist. Koos kaitse ja kosmose volinikuga esitan ametiaja esimese 100 päeva jooksul valge raamatu Euroopa kaitse tuleviku kohta. Selles osutame investeerimisvajadustele ja pakume välja oma ideed, kuidas läheneda pikemas perspektiivis Euroopa kaitsekoostöö liidu rajamisele. Tulemusliku julgeoleku ja kaitse nurgakiviks on valmisolek ning seetõttu panustan ka ELi kriisivalmiduse strateegia kujundamisse. Töötan selle nimel, et kasvatada ELi operatiivvõimekust, tugevdada ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviil- ja sõjalisi missioone ning juurutada hübriidohtudega võitlemiseks loodud uued horisontaalsed sanktsioonid. Sean prioriteediks süvendada veelgi ELi ja NATO partnerlust kõigis julgeoleku ja kaitsega seotud küsimustes.

Kui Venemaa sõda Ukraina vastu ohustab Euroopa Liidu terviklikkust, siis ka 7. oktoobril 2023 toimunud terrorirünnakule järgnenud Lähis-Ida kriisil on vaieldamatult ülekanduv mõju – seda nii konflikti eskaleerumisele piirkonnas endas kui ka alates holokaustist kõrgeimale antisemitismi tasemele Euroopas. EL peab olema eesrinna humanitaarabi andmisel ja tegema kõigi osalejatega koostööd õiglase ja üldise rahu toetamiseks piirkonnas, keskendudes seejuures kahe riigi lahendusele ja tihendades partnerlust olulisemate piirkondlike sidusrühmadega. Kui mind kinnitatakse ametisse, teen kõrge esindaja ja asepresidendina tihedas koostöös Vahemere piirkonna volinikuga kõik endast oleneva, et esitada terviklik ELi ja Lähis-Ida strateegia ning leida ELi ühine seisukoht.

Tulles mitmepoolselt tasandilt piirkondlikule, kavatsen esitada koos Vahemere piirkonna volinikuga ka uue Vahemere piirkonna leppe, mis sisaldab mõtteid ELi ja selle piirkonna suhete ümberkujundamiseks.

Tahan, et ametiaja lõpuks õnnestuks mul koos rahvusvahelise partnerluse volinikuga tihendada ELi pikaajalisi ja vastastikku kasulikke partnerlusi kogu ülejäänud maailmaga: Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga, India ja Vaikse ookeani piirkonnaga, sealhulgas uue ELi ja India strateegilise tegevuskava kaudu, ning Kesk-Aasia ja Aafrikaga. Minu lühemaajaline prioriteet selles valdkonnas on valmistuda 2025. aastal aset leidvaks ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumiseks. Partnerid on meile tähtsad. Kavatsen töötada väsimatult selle nimel, et tugevdada meie suhteid ülejäänud maailmaga.

Naastes piirkondlikult tasandilt mitmepoolsele, teen koostööd meie strateegiliste ja sarnaselt meelestatud partneritega, sealhulgas G7 raames, et saavutada ühised eesmärgid ja kaitsta ühiseid huve. Selliste partnerite hulka kuuluvad loomulikult Ühendkuningriik ja Ameerika Ühendriigid, kes on jätkuvalt ELi kõige mõjuvõimsam liitlane.

Samal ajal töötan väsimatult selle nimel, et kaitsta ELi väärtusi ja huve suhetes süsteemsete rivaalidega. Hiinaga suheldes on minu prioriteet tagada ELi geopoliitiline ja majanduslik julgeolek ning selleks ühendan jõud nii nende valdkondade eest vastutavate kolleegiumi liikmete kui ka ELi liikmesriikidega. Kõige pakilisemateks probleemideks on siinkohal Hiina toetus Venemaale ning ELi ja Hiina vahel kujunenud struktuurne tasakaalustamatus, mis tuleneb mitteturumajanduslikest tavadest ja poliitikast, mille tagajärjeks on ebaaus konkurents ja ebavõrdsed tingimused.

Kuna sisepoliitika välismõõde on üha tähtsam, alates rändest, kliimamuutustest ja digipöördest kuni majanduslike julgeoleku, energeetika ja kriitilise tähtsusega tooraineteni, koordineerin oma tegevuse hoolikalt asjaomaste kolleegiumi liikmetega ja suhtlen vajaduse korral meie rahvusvaheliste partneritega. Rände valdkonnas, mis on paljude ELi liikmesriikide jaoks suur probleem ja selge prioriteet, jätkame rände- ja julgeolekualaste strateegiliste suhete arendamist ELi mitte kuuluvate riikide, eriti rände lähte- ja transiidiriikidega, ning võitleme rändajate ärakasutamise vastu ELi välispiiridel. Selleks töötan käsikäes Vahemere piirkonna voliniku, rahvusvahelise partnerluse voliniku ning siseasjade ja rände volinikuga.

See, kuidas EL arendab suhteid kolmandate riikidega, asugu need või maailma teises otsas, mõjutab sügavalt ka meie läbisaamist oma kõige lähemate naabritega, eelkõige riikidega, kes soovivad astuda liitu. Seepärast sean ühelt poolt koos laienemisvolinikuga esikohale suhted laienemisriikidega, panustan laienemiseelseesse poliitikaülevaatesse, sealhulgas julgeoleku- ja kaitseküsimustes, toetan heanaaberlikke suhteid ja leppimist ning aitan lahendada laienemisprotsessiga seotud kahepoolseid probleeme, kuid teiselt poolt töötan ennastsalgavalt ka ülejäänud maailmaga, et tulevased Euroopa kodanikud oleksid uhked liidu üle, mille suunas nad pürgivad.

Kogu minu tegevuse aluseks on seejuures rahvusvahelise õiguse, ÜRO harta ja inimõiguste ülddeklaratsiooni austamine, mis on sattunud viimasel ajal alternatiivsete mudelite tõttu löögi alla. Leian, et ELil on põhimõtteline kohustus edendada mitmepoolsust ja aidata kaasa üleilmsetele jõupingutustele, mille eesmärk on reformida ja ajakohastada rahvusvahelist reeglitel põhinevat süsteemi, kaasa arvatud finantsüsteemi ülesehitust.

4. Kuidas kavatsete volinike tegevust paremini koordineerida, eelkõige Vahemere piirkonna ja rahvusvaheliste partnerluste eest vastutavate volinikukandidaatide vahel, et tugevdada oluliselt välispoliitika ja sisepoliitika välismõõdme kombineeritud mõju? Kuidas kavatsete kõrvaldada üha suureneva selgusetuse küsimuse ELi välisesindustes ja reageerida vajadusele määrata selgelt kindlaks kõigi ELi välistegevuses osalevate institutsioonide esindajate pädevusvaldkonnad? Kuidas kavatsete tõhustada olemasolevate vahendite kasutamist või töötada välja uusi vahendeid, et suurendada maksimaalselt ELi rahvusvahelist kaalu ja Euroopa ühise välistegevuse poliitilist mõju? See puudutab eelkõige järgmist:

- investeerimine üleilmsetesse partnerlustesse, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ kaudu;
- ELi välistegevuse rahastamisvahendite strateegiline kasutamine, pidades silmas ka järgmist mitmeaastast finantsraamistikku (tagades ühtlasi parlamendi sisulise rolli vahendite strateegilisel juhtimisel);
- välispoliitikat ja -meetmeid käsitlev järjepidev, tulemuslik ja strateegiline teabevahetus, et tasakaalustada kolmandates riikides valenarratiive ja desinformatsiooni;
- vajadus tagada, et Euroopa välisteenistusele eraldatud summad, töötajate asjatundlikkus ja värbamispoliitika, sealhulgas rangemad kvalifikatsiooninõuded kõige tähtsamate ametikohtade täitmiseks, vastaksid seatud sihtidele;

- käimasolevate ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonide ja operatsioonide tulemuslikkuse hindamine ning uute ÜJKP missioonide ja operatsioonide kavandamine;

- ELi mõjuvõimu tugevdamine ülemaailmsetes küsimustes ja kaitse pahatahtliku välismõju ja -ohu eest;
- pidades silmas ühtset ja jõulist Euroopa sanktsioonipoliitikat, mis mitte üksnes ei takista Venemaal oma agressioonisõda jätkata, vaid aitab ära hoida ka sanktsioonide vältimist ja neist kõrvalehoidumist, kuidas kavatsete tõhustada teabevahetust nii ELi institutsioonides ja liikmesriikides kui ka tähtsamate partnerriikidega? Kuidas kavatsete käsitleda sanktsioonide mittetäitmise probleemi paljudes riikides, sealhulgas kandidaatriikides, ning kas toetate ELi sanktsioonide jõustamise suutlikkuse loomist kesksel tasandil ja komisjonile võimaluse andmist vaidlustada sanktsioonide täitmise erandid, milleks liikmesriik on nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 alusel loa andnud?

Kuidas kavatsete volinike tegevust paremini koordineerida, eelkõige Vahemere piirkonna ja rahvusvaheliste partnerluste eest vastutavate volinikukandidaatide vahel, et tugevdada oluliselt välispoliitika ja sisepoliitika välismõõdme kombineeritud mõju?

Poliitiliste suuniste ja missioonikirja kohaselt on kõik valdkonnad omavahel seotud ja seepärast peaksid kõik volinikud töötama kollegiaalsuse vaimus. Kui mind kinnitatakse ametisse, korraldan komisjoni asepresidendina

regulaarselt koosolekuid välisküsimustega seotud volinikega, et ühtlustada meie põhiprioriteete ja kooskõlastada omavahel tegevust. Võttes arvesse vajadust tagada paremini sise- ja välispoliitika sidusus ning reageerida nende kolmandate riikide muredele, keda mõjutavad ELi õigusaktid, kutsun vajaduse korral nendes koosolekutes osalema ka teisi kolleegiumi liikmeid. Toetan Euroopa tiimi lähenemisviisi kohaselt partnerriikidele suunatud ühist teavitustegevust. Minu arvates saab sellest olla üksnes kasu ELi üleilmsele kohalolekule ja diplomaatilisele mõjule.

Kuidas kavatsete kõrvaldada üha suureneva selgusetuse küsimuse ELi välisesindustes ja reageerida vajadusele määrata selgelt kindlaks kõigi ELi välistegevuses osalevate institutsioonide esindajate pädevusvaldkonnad?

Liidu välispoliitilise esindamise raamistik ja juhtpõhimõtted on sätestatud aluslepingutes, millest tuleb ka kinni pidada. See on ka minu töö lähtepunktiks, võttes arvesse, et mitmel ELi prioriteedil, mis komisjon on järgmiseks ametiajaks kehtestanud, on oluline välismõõde, mis nõuab ELi veelgi aktiivsemat esindamist rahvusvahelisel areenil ja kõigi ELi välistegevuses osalevate institutsioonide tihedamat koostööd, austades samas neist igatühe pädevust.

Kuidas kavatsete tõhustada olemasolevate vahendite kasutamist või töötada välja uusi vahendeid, et suurendada maksimaalselt ELi rahvusvahelist kaalu ja Euroopa ühise välistegevuse poliitilist mõju? See puudutab eelkõige järgmist:

– *investeeringud üleilmsetesse partnerlustesse, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ kaudu;*

Kui mind kinnitatakse ametisse, kasutan ja võimendan koos teiste volinikega strateegiliselt kõiki olemasolevaid ELi poliitikaid, vahendeid ja ressursse, et suurendada maksimaalselt ELi rahvusvahelist kaalu. Minu prioriteet on luua vastastikku kasulikud laiaulatuslikud partnerlused, mille aluseks on meie geopoliitiliste eesmärkide, partnerlussuhete iseloomu ja kummagi poole huvide põhjalik mõistmine. Rakendame integreeritud lähenemisviisi, millesse on kaasatud majandus-, humanitaar-, arengu-, rahu- ja julgeolekupoliitika.

Algatusega „Global Gateway“ oleme juba tugevdanud nii Euroopa Liidu kui ka meie partnerriikide vastupidavust, aitades samal ajal tulemuslikult kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele. Lähtudes poliitilistest suunistest ja tehes tihedalt koostööd rahvusvahelise partnerluse volinikuga, aitan viia „Global Gateway“ uuele tasemele, pakkudes meie partneritele ühte pakettina taristuinvesteeringuid, kaubandusvõimalusi ja makromajanduslikke toetusi. See toimub Euroopa tiimi lähememisviisi alusel ja meie laiaulatuslike partnerluste raames ning koostöös konkreetsete riikidega juba sõlmitud või tulevikus sõlmitavate partnerlustega, sealhulgas puhta kaubanduse ja keskkonnasäästlike investeeringute partnerlustega. Samal ajal toetan diferentseeritud lähenemist riikidele, mis on vähim arenenud või ebakindlad, ning riikidele, mida mõjutavad konfliktid või mis on muul põhjusel keerulises olukorras.

– *ELi välistegevuse rahastamisvahendite strateegiline kasutamine, pidades silmas ka järgmist mitmeaastast finantsraamistikku (tagades ühtlasi parlamendi sisulise rolli vahendite strateegilisel juhtimisel);*

Kaasseadusandjana on Euroopa Parlamendil keskne roll mitmeaastase finantsraamistiku valdkondlikel läbirääkimistel. Kui mind kinnitatakse ametisse, püüan koos asjaomaste volinikega tagada parlamendi jätkuva kaasamise välistegevuse rahastamisvahendite strateegilisse juhtimisse, toetudes naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames loodud kõrgetasemelise geopoliitilise dialoogi mudelile. Kõige tähtsam on see, et need vahendid teeksid EList üleilmse jõu, suurendaksid meie valimisolekut ja toetaksid ELi geopoliitiliste prioriteetide välismõõdet. See on selles valdkonnas minu põhieesmärk.

– *välispoliitikat ja -meetmeid käsitlev järjepidev, tulemuslik ja strateegiline teabevahetus, et tasakaalustada kolmandates riikides valenarratiive ja desinformatsiooni;*

Võtan prioriteediks töötada komisjoni uueks ametiajaks (2024–2029) välja tugeva strateegilise kommunikatsiooni strateegia, millesse annaksid panuse kõik olulised ELi osalejad. Meie kõigi huvides on juhendada motost „Eri hääled, üks sõnum“. ELi delegatsioonidel saab olema tähtis roll selle moto rakendamisel viisil, mis kõnetab inimesi nende kohalikus kontekstis. Valenarratiivide ja desinformatsiooni tasakaalustamine kolmandates riikides moodustab osa meie kommunikatsioonistrateegiast ning seega peab see olema ELi diplomaatide jaoks kindel prioriteet ja üks nende põhiülesannetest. Mis puutub konkreetset välisriigist lähtuvasse infomanipulatsioonidesse ja sekkumistesse, siis tahan kasutada ära erialateadmisi, mis meil on olemas, sealhulgas

Euroopa Parlamendis, ning juba edukalt toimivaid projekte nagu EUvsDisinfo. Samal ajal tahan, et Euroopa välisteenistus kasutaks täielikult ära digivahendeid ja suhtleks infomanipulatsioonide ja sekkumise valdkonna ekspertidega üle maailma, et EL püsiks nende ohtude vastu võitlemisel esirinnas. Kui mind kinnitatakse ametisse, teen teiste volinikega koostööd, et luua koordineeritud lähenemisviis, mis tagab sünergia.

– *vajadus tagada, et Euroopa välisteenistusele eraldatud summad, töötajate asjatundlikkus ja värbamispoliitika, sealhulgas rangemad kvalifikatsiooninõuded kõige tähtsamate ametikohtade täitmiseks, vastaksid seatud sihtidele;*

Kuna ELi mitte kuuluvaid riike on tabanud kiire inflatsioon, eriti alates Venemaa agressioonisõja algusest, on Euroopa välisteenistusel tekkinud rahalised raskused. 2021. ja 2023. aasta vahel kasvasid Euroopa välisteenistuse palkadega sidumata kulud, mida rahastatakse rubriigist 7, kokku 8,9 % ja delegatsioonides 18 %, samal ajal kui vastav eelarve suurenes sellel ajavahemikul ainult 2,2 %.

Tagan koos komisjoni talitustega, et Euroopa välisteenistus teeb delegatsioonides geopoliitilise reaalsuse arvesse võtmiseks vajalikud kohandused, suurendades samal oma tõhusust ja tulemuslikkust. Teen oma talitustele ülesandeks jätkata ennetava värbamisstrateegia rakendamist, korraldades suunatud sise- ja väliskonkurse, mis lähtuvad kujunevatest diplomaatilistest vajadustest ja mille valikumenetlus põhineb tulemustel ning täidetavate ametikohtade tasemele ja kohustustele vastavatel kriteeriumidel. Soolise võrdõiguslikkuse ja geograafilise tasakaalu kindlustamiseks tehtavad jõupingutused peavad jätkuma. Selleks et tagada peakorterit ja delegatsioonide kõrgemate ametikohtade täitmisel värbamisprotsessi õiglus ja põhjalikkus, kaasatakse sellesse Euroopa välisteenistuse kõrgema juhtkonna, nõukogu peasekretariaadi, komisjoni ja liikmesriikide esindajatest koosnev valikukomisjon.

– *käimasolevate ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonide ja operatsioonide tulemuslikkuse hindamine ning uute ÜJKP missioonide ja operatsioonide kavandamine;*

Kui mind kinnitatakse ametisse, sean prioriteediks vaadata korrapäraselt läbi kõik ELi ÜJKP missioonid ja neid hinnata, et neil oleksid asjakohased eesmärgid ja volitused ning nende täitmiseks vajalikud vahendid. See aitab koos nõukogu strateegiliste ja korrapäraselt läbivaatamistega teha kindlaks, millised missioonid loovad lisaväärtust, milliste jaoks tuleks seada uued prioriteedid ja millised on lisavajadused.

– *ELi mõjuvõimu tugevdamine ülemaailmsetes küsimustes ja kaitse pahatahtliku välismõju ja -ohu eest;*

Üksnes juhul, kui kaitseme end pahatahtliku välismõju ja -ohu eest, on meil võimalik tagada ELi mõjuvõim ülemaailmsetes küsimustes. Sellised jõud nagu Venemaa, Iraan, Põhja-Korea ja osalt Hiina püüavad meie vastastikust sõltuvust ja meie ühiskondade avatust meie vastu ära kasutada. Peame selleks valmis olema. See hõlmab ohtude kiiret analüüsimist ja olemasolevate vahendite, sealhulgas hübriidohtusid käsitlevate horisontaalsete sanktsioonide korra täielikku rakendamist. Töötan koos teiste kolleegiumi liikmetega väsimatult selle nimel, et kaitsta meie kodanikke, demokraatlikke institutsioone ja kriitilist taristut vaenuliku välistegevuse eest, sealhulgas ELi kriisivalmiduse strateegia ettevalmistamise kaudu.

– *pidades silmas ühtset ja jõulist Euroopa sanktsioonipoliitikat, mis mitte üksnes ei takista Venemaal oma agressioonisõda jätkata, vaid aitab ära hoida ka sanktsioonide vältimist ja neist kõrvalehoidumist, kuidas kavatsete tõhustada teabevahetust nii ELi institutsioonides ja liikmesriikides kui ka tähtsamate partnerriikidega? Kuidas kavatsete käsitleda sanktsioonide mittetäitmise probleemi paljudes riikides, sealhulgas kandidaatriikides, ning kas toetate ELi sanktsioonide jõustamise suutlikkuse loomist kesksel tasandil ja komisjonile võimaluse andmist vaidlustada sanktsioonide täitmise erandid, milleks liikmesriik on nõukogu määruse (EL) nr 833/2014 alusel loa andnud?*

ELi sanktsioonipoliitika saab olla tõeliselt tulemuslik ainult siis, kui liikmesriigid tagavad selle täitmise, mitte ei hoiu sellest kõrvale. Avaldan survet, et tugevdada kõrvalehoidmisega seotud arvukate küsimuste lahendamiseks koostööd, sealhulgas jagada teavet sarnaselt meelestatud partneritega, kelle hulka kuuluvad G7 riigid, aga ka kandidaatriigid, kes peavad ühinemisprotsessi raames järgima põhimõtteid, millele rajaneb ELi ühine välis- ja julgeolekupoliitika. Selleks et toetada ELi sanktsioonide ühetaolist rakendamist kogu ELis, teen oma ülesannete piires koostööd finantsteenuste ning hoiuste ja investeeringute liidu volinikuga.

5. Teile edastatud missioonikirjas paluti Teil leida võimalusi kasutada aluslepingutes sätestatud klausleid, eelkõige Euroopa Liidu lepingu artikli 31 lõike 2, artikli 41 lõike 3, artikli 45 lõike 2 ja artikli 46 lõigete 2–5

klausleid, mis võimaldavad ÜVJP valdkonnas teha otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega. Arvestades osa liikmesriikide kõhklusit, milliseid takistusi näete selle ülesande täitmisel ja kuidas kavatsete saavutada konsensuse, et ÜVJP valdkonna otsuste puhul saaks võimalikult suures ulatuses kasutada kvalifitseeritud häälteenamust, eelkõige seoses parlamendi nõudega, et nõukogu läheks selles valdkonnas sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega otsuste tegemisel järk-järgult üle kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamisele? Kuidas kavatsete saavutada ühise arusaama küsimustes, milles puudub liikmesriikide vahel üksmeel?

Aluslepingute kohaselt kehtivad ühise välis- ja julgeolekupoliitika puhul erireeglid, mille hulka kuulub üldpõhimõte, et nõukogus tehakse otsused ühehäälselt. Kuigi ühehäälsuse reeglina loob EL endast ühtse ja tugeva kuvandi, ei tohiks see pärssida meie otsustavust ega võimet reageerida olulistele kiireloomulistele probleemidele. Sellest annavad tunnistust hiljutised juhtumid, kus nõukogu ei ole suutnud leppida kokku ELi ühisavalduses või liit ei ole saanud võtta sõna rahvusvahelistes organisatsioonides, sest tal puudub küsimuses ühtne seisukoht. Kahjuks on see takistanud ELi ka Ukraina toetamisel, eelkõige Euroopa rahutagamisrahastu täielikul kasutuselevõtul. Selleks et olla maailmas juhtpositsioonil, peab EL suutma teha otsuseid kiiremini ja tulemuslikumalt ning kõrvaldama tõkked otsuste tegemisel. Vastavalt oma missioonikirjale püüan kõrge esindaja ja asepresidendina vända kõiki osapooli, et see eesmärk on meie ühistes huvides. Selleks et otsuste tegemiseks oleks võimalik kasutada kvalifitseeritud häälteenamust ja et liidu tegevus ÜVJP valdkonnas oleks tõhusam, on kaalutud eri lahendusi:

- konstruktiivne hääletamisest hoidumine, mida kasutati eelkõige Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja alguspäevil [see võimaldas sõjaliselt neutraalsetel liikmesriikidel mitte olla vastu otsustele pakkuda rahutagamisrahastust hüvitist liikmesriikidele, kes otsustasid tarnida Ukrainale surmavaid relvi];
- aluslepingutes sätestatud olemasolevate üleminekuklauslite kasutamine, mida võimaldaks ELil teha ÜVJP valdkonnas teatavaid olulisi otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega, s.t sama operatiivselt kui teised üleilmsed jõud. Nende klauslite kasutuselevõtuks on aga vaja Euroopa Ülemkogu ühehäälselt otsust.

ÜVJP on olnud suveräänsuse seisukohast läbi aegade tundlik valdkond, kus mitmed liikmesriigid ei soovi eri põhjustel minna üle kvalifitseeritud häälteenamusele. Mõistan, et mõned liikmesriigid näevad vetoõiguses ülimalt tagatist, mida saab vajaduse korral kasutada oma huvide kaitsmiseks või mõjuvõimu säilitamiseks ELi otsustusprotsessis. Teatavatel juhtudel on aga ühehäälsuse nõuet kuritarvitatud viisil, mis läheb vastuollu aluslepingu sätestatud lojaalse koostöö põhimõttega.

Kui mind kinnitatakse ametisse, kavatsen algselt algatada nõukoguga avaliku arutelu, et luua usalduslik õhkkond, milles kaaluda võimalusi nende klauslite rakendamiseks. Leian, et üleminekuklauslite kasutamine aluslepinguga juba ette nähtud juhtudel sobiks hästi selle vahendi katsetamiseks ja liikmesriikide usalduse suurendamiseks kvalifitseeritud häälteenamuse vastu. Meie ühine eesmärk peaks olema tagada ELi välistegevuse usutavus, järjepidevus ja tulemuslikkus, kindlustades samal ajal liikmesriikide heakskiidu.

6. Euroopa Komisjoni järgmisele koosseisule (2024–2029) antud poliitiliste suuniste eesmärk on tugevdada komisjoni suhteid Euroopa Parlamendiga. Toetudes oma eelkäijate võetud kohustustele (ja nende loodud heale tavale), täpsustage palun, kuidas kavatsete:

- kaasata parlamendi (Euroopa tiimi lahutamatu osalisena) ennetavalt ja tõhusalt oma prioriteetide ja eesmärkide väljatöötamise ja arendamise protsessi varaseimatest etappidest alates;
- kindlustada parlamendi seisukohtadega arvestamine Teie nõukogu õigusakte käsitlevates ettepanekutes (sealhulgas ühisettepanekutes) kõigis väliskomisjoni jaoks olulistest küsimustes (sealhulgas piiravad meetmed ja sanktsioonirežiimid), konsulteerimisel ELi välispoliitika prioriteetide ja seisukohtade üle (eelkõige enne välisasjade nõukogu kohtumisi) ning uutes või ajakohastatud ELi teatistes ja strateegiates, ning tagada, et parlamenti ja eelkõige selle väliskomisjoni teavitatakse sellistest ettepanekutest, konsulteerimisest ja dokumentidest süstemaatiliselt ja õigeaegselt;
- tagada, et ka ÜVJP/ÜJKP valdkonnas esitatakse kolme kuu jooksul pärast parlamendi resolutsioonide vastuvõtmist kirjalik järelehinnang selle kohta, kuidas parlamendi seisukohti on arvesse võetud;
- tagada, et enne rahvusvahelisi läbirääkimisi ja nende käigus võetakse parlamendi seisukohti igati arvesse, sealhulgas kindlustada, et parlamenti ja eelkõige selle väliskomisjoni teavitatakse viivitamata ja täielikult rahvusvaheliste lepingute (sealhulgas mittesiduvad lepingud, kokkulepped, vastastikuse mõistmise memorandumid) läbirääkimiste kõigis etappides ning nende rakendamisel ja läbivaatamisel, ja et lepingute ajutist kohaldamist ei taotleta enne, kui parlament on andnud selleks oma nõusoleku; liikuda seda silmas pidades edasi

2002. aastal sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe (mis käsitleb juurdepääsu tundlikule teabele ÜVJP/ÜJKP valdkonnas) läbivaatamise protsessis (sealhulgas sanktsioonid, ÜJKP missioonide volitused, nende aruanded ja riigipõhised strateegiad, mille ELi eriesindajad saavad poliitika- ja julgeolekukomiteele)?

– kaasata parlamendi (Euroopa tiimi lahutamatu osalisena) ennetavalt ja tõhusalt oma prioriteetide ja eesmärkide väljatöötamise ja arendamise protsessi varaseimatest etappidest alates;

Endise Euroopa Parlamendi liikmena hindan kõrgelt parlamentaarset diplomaatiat. Kui mind kinnitatakse ametisse, luban toetuda olemasolevale heale tavale ja jätkata Euroopa Parlamendi ja eriti selle väliskomisjoniga korrapäraselt mõttevahetust ELi välispoliitika prioriteetide, eesmärkide ja rakendamise üle, pidades struktuurset dialoogi komisjoni tööprogrammis kavandatud ettepanekute ja teatiste teemal ning osaledes asjakohasel viisil *ad hoc* aruteludes.

– kindlustada parlamendi seisukohtadega arvestamine Teie nõukogu õigusakte käsitlevates ettepanekutes (sealhulgas ühissettepanekutes) kõigis väliskomisjoni jaoks olulistes küsimustes (sealhulgas piiravad meetmed ja sanktsioonirežiimid), konsulteerimisel ELi välispoliitika prioriteetide ja seisukohtade üle (eelkõige enne välisasjade nõukogu kohtumisi) ning uutes või ajakohastatud ELi teatistes ja strateegiates, ning tagada, et parlamenti ja eelkõige selle väliskomisjoni teavitatakse sellistest ettepanekutest, konsulteerimisest ja dokumentidest süstemaatiliselt ja õigeaegselt;

Kui mind kinnitatakse ametisse, kohustun võtma nõukogule esitatavates ettepanekutes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust. Dialoogi pidamise alal jätkan süstemaatiliselt ja järjekindlalt väljakujunenud tavade järgimist. Samuti jagan väliskomisjonile teavet ja konsulteerin sellega. Lisaks muule suhtlusele teavitan väliskomisjoni esimeest nõukogu istungite tulemustest kirjalikult, nagu näeb ette väljakujunenud tava. Leian, et ulatuslik ja sisuline dialoog on kõige tõhusam ja konstruktiivsem viis selle kindlustamiseks, et Euroopa Parlamendi arvamusi ja seisukohti võetakse nõuetekohaselt arvesse. Näiteks on Euroopa Parlamendi seisukohtadel ja meetmetel olnud tähtis roll kolmandate riikide tulemuslikul teavitamisel Venemaa agressioonisõjast Ukraina vastu. Kohustun järgima seda tava ka edaspidi.

– tagada, et ka ÜVJP/ÜJKP valdkonnas esitatakse kolme kuu jooksul pärast parlamendi resolutsioonide vastuvõtmist kirjalik järelehinna selle kohta, kuidas parlamendi seisukohti on arvesse võetud;

Kohustun parlamendi seisukohti oma töös nõuetekohaselt arvesse võtma ja teen selle ülesandeks ka Euroopa välisteenistusele. Teen ettepaneku kasutada omavahel pidevat dialoogi ja järelemeetmeid, et mõlemad pooled saaksid kiiresti võtta arvesse uusi sündmusi ja nendega kohaneda ning arvestada rahvusvahelise elu dünaamikaga.

– tagada, et enne rahvusvahelisi läbirääkimisi ja nende käigus võetakse parlamendi seisukohti igati arvesse, sealhulgas kindlustada, et parlamenti ja eelkõige selle väliskomisjoni teavitatakse viivitamata ja täielikult rahvusvaheliste lepingute (sealhulgas mittesiduvad lepingud, kokkulepped, vastastikuse mõistmise memorandumid) läbirääkimiste kõigis etappides ning nende rakendamisel ja läbivaatamisel, ja et lepingute ajutist kohaldamist ei taotleta enne, kui parlament on andnud selleks oma nõusoleku; liikuda seda silmas pidades edasi 2002. aastal sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe (mis käsitleb juurdepääsu tundlikule teabele ÜVJP/ÜJKP valdkonnas) läbivaatamise protsessis (sealhulgas sanktsioonid, ÜJKP missioonide volitused, nende aruanded ja riigipõhised strateegiad, mille ELi eriesindajad saavad poliitika- ja julgeolekukomiteele)?

Kui mind kinnitatakse ametisse, luban kaitsta läbipaistvuse, aruandekohustuse ja demokraatliku legitiimsuse põhimõtet. Tagan Euroopa Parlamendi kiire ja täieliku teavitamise rahvusvaheliste lepingute üle peetavate läbirääkimiste kõigil etappidel. Seejuures tuleb võtta meetmeid, et kõnealust teavet käsitataks vajaduse korral konfidentsiaalsena.

Mittekohustuslike kokkulepete puhul soovin meenutada, et need kuuluvad nõukogu poliitiliste õiguste hulka, nagu seda on kinnitatud Euroopa Kohus. Olen siiski valmis uurima viise, kuidas menetluse käigus sobival ajal ja täielikult nõukogu õigusi järgides parlamenti nendest teavitada.

Menetlus, mis kehtib praegu Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel ühise välis- ja julgeolekupoliitika seotud salastatud teabe vahetamiseks, pärineb 2002. aastast ja seda tuleb täiustada. Kohustun täielikult tegema parlamendi ja nõukoguga koostööd, et jõuda selles küsimuses võimalikult kiiresti kokkuleppele. Hoian Euroopa Parlamendi liikmeid erikomisjoni koosolekute kaudu toimuvaga kursis.

7. Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta, et jätkata ja süvendada koostööd Teie (kui komisjoni ja Euroopa välis teenistuse toetusel tegutseva ametikandja) ja parlamendi vahel, tuginedes praegusele hästi väljakujunenud tavale? Kas võiksite kirjeldada üksikasjalikult, kuidas kavatsete:

- osaleda edaspidi arvamuste vahetustel nii täiskogul kui ka väliskomisjonis (sealhulgas struktureeritud dialoogis) ja tagada oluliste sündmuste või suurte muutuste korral oma kohaloleku väliskomisjoni koosolekutel lühikese etteteatamisajaga; tagada, et osalete korrapäraselt parlamentidevahelistel ÜVJP/ÜJKP alastel konverentsidel;
- tagada oma korrapärase ja õigeaegse füüsilise kohalviibimise väliskomisjonis nii enne kui ka pärast välisasjade nõukogu istungeid, sealhulgas kaitseküsimuste nõukogu koosseisus, ja asjakohase mitteavaliku teabe andmise (sealhulgas kinnistel koosolekutel, kui see on põhjendatud) praeguse rahvusvahelise olukorra ja Euroopa välis teenistuse poliitiliste aruannete kohta;
- jätkata täiemahulist koostööd Euroopa Parlamendi erikomisjoniga;
- muuta ÜVJP-d käsitlevad ühised konsultatsioonikoosolekud tulemuslikumaks, eelkõige seeläbi, et Teie vastutusvaldkonna talitused edastavad eelneva kirjaliku teabe kõigi ÜVJP eelarvet puudutavate otsuste kohta;
- tagada uute ametisse nimetatud delegatsioonide juhtide ja ELi eriesindajate osalemine väliskomisjoni koosolekutel ning seada nende ametisse nimetamise eelduseks parlamendi kinnitus, kindlustada ka ÜJKP missioonide juhtide ja Euroopa välis teenistuse kõrgemate ametnike väliskomisjoni koosolekutel osalemine ja nende sisuline panustamine (eelkõige kinnistel koosolekutel) ning jätkata iga-aastase suursaadikute konverentsi korraldamist Euroopa Parlamendi osalusel (nn EP-leg); kindlustada delegatsioonide uute juhtide ja Euroopa välis teenistuse kõrgete ametnike ametisse nimetamisel geograafilise ja soolise tasakaalu;
- paremini sünkroniseerida komisjoni / Euroopa välis teenistuse ja Euroopa Parlamendi tegevust, näiteks ametlike strateegiliste dokumentide avaldamiseks, ministrite kohtumiste ja tippkohtumiste, rahvusvaheliste lepingute üle läbirääkimiste alustamise ettepanekute esitamiseks ning inimõiguste alaste dialoogide ja demokraatiat toetavateks tegevusteks kavandatud ajakavade eelneva süstemaatilise jagamise kaudu;
- jätkata Euroopa Parlamendi ja Euroopa välis teenistuse, sealhulgas ELi delegatsioonide vahelise koostöö ja -toime hõlbustamist seoses Euroopa Parlamendi liikmete ametlike visiitidega kolmandatesse riikidesse;
- muuta Euroopa välis teenistus hästi toimivaks Euroopa diplomaatiliseks teenistuseks;
- edendada ELi ja Euroopa Parlamendi ning teiste rahvusvaheliste organisatsioonide valimisvaatlusmissioonide vahel hästi toimivat koostööd;
- kaasata Euroopa Parlamenti rohkem ühinemisprotsessiga seotud seisukohtade väljatöötamise ja otsuste tegemisse?

– osaleda edaspidi arvamuste vahetustel nii täiskogul kui ka väliskomisjonis (sealhulgas struktureeritud dialoogis) ja tagada oluliste sündmuste või suurte muutuste korral oma kohaloleku väliskomisjoni koosolekutel lühikese etteteatamisajaga; tagada, et osalete korrapäraselt parlamentidevahelistel ÜVJP/ÜJKP alastel konverentsidel;

Leian, et lisaks aruteludele, mida peetakse täiskogus, eelkõige kui on vaja võtta Euroopa Liidu lepingu artikli 36 kohaselt vastu Euroopa Parlamendi aastaaruanne ÜVJP ja ÜJKP rakendamise kohta ning aastaaruanne inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas, saab parlamendis toimuva mõttevahetuse parandamiseks samuti keskenduda piiratud arvule välispoliitikaküsimustele, mis tagab õigeaegse, avameelse ja sisulise arutelu ning tulemused, mis kinnitavad välispartneritele meie otsustavust ja pühendumust. Eelkõige kiireloomuliste otsuste ja olukordade puhul võib kaaluda ka asjakohases formaadis *ad hoc* koosolekuid. Kui mind kinnitatakse ametisse, on mul samuti kavas võimaluse piires osaleda ÜVJP/ÜJKP teemalistel parlamentidevahelistel konverentsidel.

– tagada oma korrapärase ja õigeaegse füüsilise kohalviibimise väliskomisjonis nii enne kui ka pärast välisasjade nõukogu istungeid, sealhulgas kaitseküsimuste nõukogu koosseisus, ja asjakohase mitteavaliku teabe andmise (sealhulgas kinnistel koosolekutel, kui see on põhjendatud) praeguse rahvusvahelise olukorra ja Euroopa välis teenistuse poliitiliste aruannete kohta;

Teavitan väliskomisjoni ja konsulteerin sellega enne välisasjade nõukogu istungeid ja pärast nende tulemuste selgumist. Aruannete ja teabe jagamine on aidanud parandada meie ühist teadlikkust välispoliitikaküsimustest ning luua ühise raamistiku ja arusaama meie meetmetest. Kui mind kinnitatakse ametisse, jätkan täielikult parlamendi eelmise koosseisu ajal rakendatud praktilist korda (s.t kiiremat teabe jagamist elektroonilisel teel) ning teen asjaomastele talitustele ülesandeks teha parlamendiga koostööd ja anda mulle nõu, kuidas seda korda võiks parandada, tagades samal ajal nõuetekohase turvalisuse ja konfidentsiaalsuse.

– jätkata täiemahulist koostööd Euroopa Parlamendi erikomisjoniga;

Kuni ei ole veel lõppenud läbirääkimised Euroopa Parlamendi, nõukogu ja kõrge esindaja vahelise uue korra üle, mis käsitleb parlamendi juurdepääsu salastatud teabele, hoian parlamendi liikmeid salastatud teabega kursis erikomisjoni koosolekul, pidades samal ajal täielikult kinni seda liiki teabe jagamise reeglitest.

– *muuta ÜVJP-d käsitlevad ühised konsultatsioonikoosolekud tulemuslikumaks, eelkõige seeläbi, et Teie vastutusvaldkonna talitused edastavad eelneva kirjaliku teabe kõigi ÜVJP eelarvet puudutavate otsuste kohta;*

Kui mind kinnitatakse ametisse, kohustun teavitama parlamenti ÜVJP eelarvet puudutavate nõukogu otsuste mõjust eelarvele võimalikult kiiresti pärast selliste otsuste vastuvõtmist, kasutades selleks muu hulgas ühiseid konsultatsioonikoosolekuid. Samuti teen vastavalt vajadusele poliitika- ja julgeolekukomitee esimehele, välispoliitika vahendite talituse juhile ja Euroopa välisteenistuse kõrgemale juhtkonnale ülesandeks jätkata väliskomisjoni ja eelarvekomisjoni esimeeste ning teiste asjasse puutuvate Euroopa Parlamendi liikmete teavitamist ÜVJP eelarve täitmisest.

– *tagada uute ametisse nimetatud delegatsioonide juhtide ja ELi eriesindajate osalemine väliskomisjoni koosolekul ning seada nende ametisse nimetamise eelduseks parlamendi kinnitus, kindlustada ka ÜJKP missioonide juhtide ja Euroopa välisteenistuse kõrgemate ametnike väliskomisjoni koosolekul osalemine ja nende sisuline panustamine (eelkõige kinnistel koosolekul) ning jätkata iga-aastase suursaadikute konverentsi korraldamist Euroopa Parlamendi osalusel (nn EP-leg); kindlustada delegatsioonide uute juhtide ja Euroopa välisteenistuse kõrgete ametnike ametisse nimetamisel geograafilise ja soolise tasakaalu;*

Luban jätkata tava, et äsja ametisse nimetatud ELi suursaadikud ja eriesindajad teevad end nii ametisse asumisel kui ka ametiaja jooksul väliskomisjonile kättesaadavaks, et vahetada nendega mõtteid. Mis puutub iga-aastasesse suursaadikute konverentsi, siis Euroopa Parlamendi osalemisel selles on selge lisaväärtus ja parlamendi panus selle korraldamisse avardab veelgi võimalusi lõimida ELi delegatsioonide teavitustegevus kolmandates riikides parlamentaarse diplomaatiaga. Euroopa välisteenistuse valikumenetlused on selgelt tulemuspõhised. Kui mind kinnitatakse ametisse, pööran eriti tähelepanu nõuetekohase geograafilise ja soolise tasakaalu tagamisele. Euroopa välisteenistus liigub kindlalt selles suunas, et saavutada 2025. aastaks kõigil juhtimistasanditel täielik sooline tasakaal, ja teeb edusamme ka geograafilise tasakaalu parandamisel. Nende positiivsete suundumuste kinnistamiseks ja tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks teen tihedalt koostööd kõigi liikmesriikidega ja kutsun neid üles esitama kõrge kvalifikatsiooniga kandidaatide nimekirja, mis on sooliselt tasakaalustatud.

– *paremini sünkroniseerida komisjoni / Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Parlamendi tegevust, näiteks ametlike strateegiliste dokumentide avaldamiseks, ministrite kohtumiste ja tippkohtumiste, rahvusvaheliste lepingute üle läbirääkimiste alustamise ettepanekute esitamiseks ning inimõigustealaste dialoogide ja demokraatiat toetavateks tegevusteks kavandatud ajakavade eelneva süstemaatilise jagamise kaudu;*

Mis puutub parlamendi ja nõukogu teavitamise iga-aastase programmitöö käigus kavandatavatest rahvusvahelistest lepingutest, siis olen lisaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikest 10 tulenevale kohustusele ja Euroopa Kohtu asjaomasele praktikale valmis uurima võimalusi sellealase teabe varajaseks jagamiseks, et paremini sünkroniseerida komisjoni / Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Parlamendi tegevust. Ühtlasi hoian väliskomisjoni kursis ametlike dokumentide avaldamise, koosolekute, lähetuste ja dialoogide ajakavaga. Üldisemas plaanis kavatsen aktiivselt osaleda dialoogis, mida komisjon peab Euroopa Parlamendi ja nõukoguga enne ja pärast iga-aastase tööprogrammi vastuvõtmist.

– *jätkata Euroopa Parlamendi ja Euroopa välisteenistuse, sealhulgas ELi delegatsioonide vahelise koostöö ja -toime hõlbustamist seoses Euroopa Parlamendi liikmete ametlike visiitidega kolmandatesse riikidesse;*

Euroopa Parlamendi delegatsioonide visiitide puhul kohustun ka edaspidi järgima praegu rakendatavaid suuniseid. Teen Euroopa välisteenistusele ülesandeks teha kogu parlamendi välislähetuste kavandamise, ettevalmistamise ja läbiviimise protsessi vältel parlamendi talitustega tihedalt koostööd, muu hulgas selleks, et tagada ELi delegatsioonide töö ja parlamentaarse diplomaatia sidusus ja vastastikune täiendus.

– *muuta Euroopa välisteenistus hästi toimivaks Euroopa diplomaatiliseks teenistuseks;*

Kui mind kinnitatakse ametisse, saab üheks minu põhiprioriteediks teha Euroopa välisteenistusest tulevikukindel ELi diplomaatiline teenistus. Selleks et tagada Euroopa välisteenistusele piisavad rahalised ja inimressursid, mis võimaldaksid ELil tegutseda poliitika ja julgeoleku valdkonnas usutava üleilmse jõuna, on esmatähtis jätkata komisjoni ja Euroopa Parlamendi strateegilist koostööd, sealhulgas eelarve- ja inimressursside küsimustes. Väga oluline on panna rõhku töötajate arengule ja koolitamisele, sest see aitab meil kehtestada ühise diplomaatilise ja

juhtimiskultuuri. Euroopa diplomaatilise akadeemia loomisel, mis lähtub Euroopa Parlamendi ettepanekust, on siinkohal keskne roll tulevase Euroopa diplomaatilise korpuse kujundamises.

– edendada ELi ja Euroopa Parlamendi ning teiste rahvusvaheliste organisatsioonide valimisvaatlusmissioonide vahel hästi toimivat koostööd;

ELi valimisvaatlusmissioonide edu võti peitub Euroopa Parlamendi, Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Komisjoni suurepärasel meeskonnatööl. Lisaks tuleks jätkata tegevuse koordineerimist muude rahvusvaheliste vaatlejatega, juhindudes rahvusvahelisest valimisvaatluspõhimõtete deklaratsioonist ning kasutades muu hulgas igal aastal parlamendi, välisteenistuse ja komisjoni talituste osalusel toimuvaid koosolekuid.

– kaasata Euroopa Parlamenti rohkem ühinemisprotsessiga seotud seisukohtade väljatöötamise ja otsuste tegemisse?

Kui mind kinnitatakse ametisse, teen laienemisvolinikuga aktiivselt koostööd, et edendada järgmistel aastatel laienemisprotsessi. Euroopa Parlamendi toetus sellele protsessile ja tema suhted laienemispartneritega, eelkõige kandidaatriikidega parlamentaarsetes ühiskomisjonides, aitavad laienemisprotsessi edasi viia ja koondada poliitilise tahte vajalikele reformidele.

Arengukomisjoni küsimus

8. Teie missioonikirja silmas pidades oleme kindlad, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ülesannetes asute ausa vahendaja rolli, et kujundada välja tõeliselt tasakaalus välispoliitika ja toetada kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Millist lähenemisviisi kavatsete oma tegevuse suurt osakaalu silmas pidades järgida kolleegiumi töös välistegevuse rahastamise ümberkorraldamiseks viisil, milles kajastuks ka edaspidi piirkondlik ja temaatiline tasakaal, nagu praegu naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ puhul? Milliste konkreetsete meetmete ja algatuste abil kavatsete tagada parema seose ELi sise- ja välispoliitika vahel, nagu on osutatud Teie missioonikirjas? Kuidas kavatsete kõigis seadusandlikes ja poliitilistes protsessides rakendada tõhusalt poliitikavaldkondade kestliku arengu sidususe vahendit?

Teie missioonikirja silmas pidades oleme kindlad, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ülesannetes asute ausa vahendaja rolli, et kujundada välja tõeliselt tasakaalus välispoliitika ja toetada kestliku arengu eesmärkide saavutamist.

Teen kõik selleks, et töötada ausa vahendajana välja tõeliselt tasakaalustatud välispoliitika, ning olen lisaks isiklikult veendunud, et ELi edu välispoliitilise jõuna sõltub täielikult meie võimest kõneleda ühel häälel. Selle ühtsuse saavutamiseks suhtlen korrapäraselt nõukogu ja liikmesriikidega. Üksnes sel viisil on ELil võimalik anda tulemuslik ja praktiline panus üleilmsetesse algatustesse, nagu hiljuti ambitsioonika tulevikupakti kujundamisel ja selle vastuvõtmise tagamisel koos ÜRO ja teiste partneritega.

Kui mind kinnitatakse ametisse, kohustun vankumatult rakendama ÜRO kestliku arengu eesmärgi ja tagama, et need integreeritakse kogu ELi välistegevusse. See lihtsalt kuulub hea välispoliitika juurde, mistõttu leian, et me ei tohiks teha selles osas kompromisse. Lisaks on liikumine kestva arengu eesmärkide saavutamise suunas mitme kriisi tagajärjel märkimisväärselt takerdunud – olgu tegu kliimamuutuste, COVID-19 pandeemia, Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja või Lähis-Ida konfliktiga. Seepärast on kestva arengu eesmärkide saavutamise edendamine ja toetamine jätkuvalt üks ELi rahvusvaheliste partnerluste põhikomponentidest ning tänu uuele lähenemisviisile, mis toetub algatusele „Global Gateway“, on ELil juba võimalik sellesse olulisemalt ja tulemuslikumalt panustada. Selliste riikide puhul, mis on ebastabiilsed või mõnel muul põhjusel keerulises olukorras, mistõttu meil ei ole võimalik kasutada partnerluse keskse elemendina algatust „Global Gateway“, tagan koos rahvusvahelise partnerluse volinikuga suunatud abi andmise, et mitte ühtki riiki ei jäetaks kõrvale.

Millist lähenemisviisi kavatsete oma tegevuse suurt osakaalu silmas pidades järgida kolleegiumi töös välistegevuse rahastamise ümberkorraldamiseks viisil, milles kajastuks ka edaspidi piirkondlik ja temaatiline tasakaal, nagu praegu naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ puhul?

EL tuleb tema ees seisvate väljakutsetega toime ainult juhul, kui ta saab oma sihtidele vastava uue eelarve ja uuendab muu hulgas oma välisstegevuse rahastamist. Selleks et süsteem oleks mõjus, peab see ühest küljest sobima meie koostööpartneritele ja teisest küljest olema kooskõlas meie endi strateegiliste huvidega. Meie arutelu peab algama küsimusest, mida tahame rahastada, ja seejärel tuleb vaadata, kuidas kõige paremini saavutada oma eesmärgid ja maksimeerida tulemusi kohapeal. Uue mitmeaastase finantsraamistikuga kavandamisel tuleb meil võtta arvesse praeguse eelarve rakendamisel saadud kogemusi, keskendudes eelkõige lihtsusele, paindlikkusele, kiirusele ja strateegilisele suunatusele. Loodav raamistik peaks kajastama ka asjaolu, et praegune olukord on palju suuremate geopoliitiliste ja -majanduslike panuste tõttu varasemast radikaalselt erinev.

Kuigi ma ei saa näha ette komisjoni ettepaneku konkreetset sisu, rõhutan, et kavatsen juhul, kui kinnitate mind asepresidendi ametikohale, osaleda igati selle väljatöötamises, tehes seejuures tihedalt koostööd eelarve, pettevastase võitluse ja avaliku halduse voliniku ning teiste välisküsimustega seotud volinikega, et esitatav ettepanek hõlmaks usaldusväärseid ja otstarbekohaseid rahastamisvahendeid, mis toetavad täielikult ELi välisstegevust.

Milliste konkreetsete meetmete ja algatuste abil kavatsete tagada parema seose ELi sise- ja välispoliitika vahel, nagu on osutatud Teie missioonikirjas? Kuidas kavatsete kõigis seadusandlikes ja poliitilistes protsessides rakendada tõhusalt poliitikavaldkondade kestliku arengu sidususe vahendit?

Kui mind kinnitatakse ametisse, tagan vastavalt oma missioonikirjale õigeaegsete ja korrapärase koostöö korraldamise, kus välisküsimustega seotud volinikud saavad arutada ELi poliitika välismõõdet ja kuhu kutsutakse vajaduse korral ka teised asjaomased volinikud. Seda on vaja selleks, et võtta meie sisepoliitikas järjekindlalt arvesse välisküsimusi ja vastupidi. Sel eesmärgil valmistan vastavalt oma missioonikirjale korrapäraselt ette olulisi välispoliitikateemasid käsitlevad kolleegiumi arutelud, mille käigus annan teada, kui näen selgeid seoseid ELi sisepoliitikaga.

Kui mind kinnitatakse ametisse, teen koos teiste kolleegiumi liikmetega tööd selle nimel, et lõimida välismõõde meie sisepoliitikasse, alates selle väljatöötamisest kuni selle rakendamiseni, kaasa arvatud eelarveküsimustes, kus loome veelgi tugevama sideme välisstegevuse rahastamise ja sisepoliitika prioriteetide vahel. Sellega kindlustame näiteks kestliku arengu aspektide integreerimise kõigisse asjaomastesse poliitikavaldkondadesse ja otsustusprotsessi. Lisaks toetan seda, et juba poliitika väljatöötamise etapis hinnataks ja võetaks varakult arvesse ELi poliitika võimaliku mõju kolmandatele riikidele, sealhulgas eri poliitikavaldkondade kumulatiivset mõju. See hõlmab meie partnerite pidevat teavitamist Brüsselis ja ELi delegatsioonide kaudu, et tutvustada, selgitada ja põhjendada neile meie poliitikat, suheldes nendega alates esimestest etappidest ning – mis on samuti tähtis – kuulates ära nende mured ja reageerides neile. Ühtlasi soovin toetada meie partnereid vajaduse korral suunatumalt, nähes ELi poliitika rakendamisel ette ka kõrvalmeetmed, et aidata partneritel asjaomaste õigusaktidega kohaneda ja nendest kasu saada. See on väga tähtis, et järgida poliitikavaldkondade kestliku arengu sidususe põhimõtet, mis on sätestatud kestliku arengu tegevuskavas 2030 ja selle eesmärgis 17 (partnerlus), ning aluslepingutest tulenevat kohustust tagada arengukoostöö poliitika sidusus (ELi toimimise lepingu artikkel 208).

Rahvusvahelise kaubanduse komisjoni küsimus

9. Teile anti ülesanne kujundada koostöös heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendiga uus välismajanduspoliitika. Palun kirjeldage oma esialgseid ideid seoses selle poliitikavaldkonna sisu ja kavandatud ajakavaga. Milline on kaubanduse ja investeringute roll selles poliitikas? Kuidas kavatsete teha koostööd kaubanduse ja majandusjulgeoleku volinikuga uue välismajanduspoliitika kujundamisel ja elluviimisel ning liidu välissuhete üldisel kujundamisel, kaitstes samal ajal inimõigusi ja põhiväärtusi? Kuidas kavatsete asepresidendina tagada, et liidu õigusaktide kavandamisel ja rakendamisel võetaks süstemaatilisemalt arvesse nende mõju meie kaubanduspartneritele? Kuidas kavatsete teha koostööd kolmandate riikidega, kelle tegevust liidu õigusaktid mõjutavad? Kuidas kavatsete selles küsimuses teha koostööd teiste volinikega?

Teile anti ülesanne kujundada koostöös heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendiga uus välismajanduspoliitika. Palun kirjeldage oma esialgseid ideid seoses selle poliitikavaldkonna sisu ja kavandatud ajakavaga. Milline on kaubanduse ja investeringute roll selles poliitikas?

Maailmas, kus riikide vastastikust sõltuvust kuritarvitatakse üha enam, tuleb ELil valida õige tasakaal selle vahel, kas olla majanduslikult avatud, mis on hädavajalik meie heaolu tagamiseks, või rakendada kaitsemeetmeid, võttes jõulisema hoiaku, et suurendada meie vastupidavust, kaitsta end ebaausa konkurentsi eest ja maandada riske. Kui mind kinnitatakse ametisse, sean vastavalt oma missioonikirjale prioriteediks töötada koos heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendi ning eelkõige kaubanduse ja majandusjulgeoleku voliniku, rahvusvahelise partnerluse voliniku ja teiste asjaomaste volinikega välja uus välismajanduspoliitika. Geopoliitika ja -majandus käivad käsikäes ja sellest peaksime lähtuma ka oma tegevuses.

Esimese mõttena on ametisse astuv president juba poliitilistes suunistes visandanud üldise lähenemise, mis toetub kolmele sambale: majandusjulgeolek, kaubandus ja investeerimine partnerlustesse. Kui mind kinnitatakse asepresidendi ametikohale, luban koos teiste kolleegiumi liikmetega seda poliitikat edasi arendada ja rakendada, võttes arvesse selleteemaliste uuringute, näiteks Draghi aruande järeldusi. Leian, et meil tuleks kaasata sellesse töösse ka teised institutsioonid, sealhulgas Euroopa Parlament koos selle asjaomaste komisjonide ja nende liikmetega, ning rahvusvahelised partnerid.

Töötan koos kaubanduse ja majandusjulgeoleku volinikuga selle nimel, et tagada Euroopa majanduslik julgeolek, toetudes 2023. aasta Euroopa majandusjulgeoleku strateegiale ja minnes sellest kaugemale, et töötada välja uus majandusjulgeoleku doktriin. Leian, et meie lähenemisviis peab jätkuvalt toetuma liikmesriikide ühisele riskihinnangule ja ohuanalüüsile, mille põhjal määrata kindlaks sihtotstarbelised ja proportsionaalsed maandusmeetmed.

Tahan rõhutada, et ELi lähenemisviisis majandusjulgeoleku poliitikale on tähtis koht partnerlusel. See tähendab, et EL peab otsima võimalusi vastastikku kasulike partnerluste loomiseks, muu hulgas mitmekesisustamise eesmärgil, püüdes samal ajal hoida ära oma poliitika soovimatuid tagajärgi meie suhetele kolmandate riikidega. Selles tegevuses on võtmeroll majandusjulgeoleku dialoogidel ja ELi delegatsioonide kaudu tehtavat diplomaatilisel töö.

Mis puutub teise sambahasse ehk kaubandusse, siis see on oluline komponent meie suhetes oma partneritega, mistõttu peaksime püüdma viia lõpule pooleliolevad kaubanduslääbirääkimised ja uurima samal ajal võimalusi uute läbirääkimiste algatamiseks. Kui mind kinnitatakse ametisse, teen kaubanduse ja majandusjulgeoleku volinikuga tihedalt koostööd, et süvendada vabu ja õiglasi kaubandussidemeid partneritega kogu maailmas. Meie laiaulatuslikes partnerlustes saab olema tähtis koht uuel puhta kaubanduse ja keskkonnasäästlike investeeringute partnerlusel. Teisalt peaksime olema valmis võtma kasutusele oma kaubanduskaitsevahendid, kui seda on vaja võrdsete tingimuste tagamiseks, hoolitsedes samal ajal selle eest, et mõistame sisemeetmete mõju oma partneritele, toetame neid ja reageerime nende muredele. Ühtlasi jääb endiselt minu prioriteediks reformida ja tugevdada Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO).

Kolmanda samba puhul, milleks on investeerimine partnerlustesse, tuleb endale realistlikult aru anda, et oma eesmärkide elluviimiseks liiduna peab EL tänapäeval tegema koostööd partneritega. Siinkohal peab meie eesmärk olema pakkuda sidusat ja integreeritud paketti, mis on soodne nii ELile kui ka partnerriikidele ning võimaldab mõlemal poolel edendada pikaajalisi, kestlikke ja vastastikku kasulikke suhteid. Selle saavutamiseks on väga oluline viia algatus „Global Gateway“ uuele tasemele, tagades koostoime kaubanduse ja integreeritud paketti toetavate makromajanduslike meetmetega ja toetades seda ning sidudes „Global Gateway“ veelgi tugevamini meie üldise välistegevuse ja -poliitikaga.

Kuidas kavatsete teha koostööd kaubanduse ja majandusjulgeoleku volinikuga uue välismajanduspoliitika kujundamisel ja elluviimisel ning liidu välissuhete üldisel kujundamisel, kaitstes samal ajal inimõigusi ja põhiväärtusi?

Esiteks tuleb ELil oma poliitikas alati juhendada inimõiguste ja põhiväärtuste austamisest. Nii on ka „Global Gateway“ alustalaks õigusriigi, inimõiguste ning rahvusvaheliste normide ja nõuete järgimine ja edendamine ning ELi vabakaubanduslepingute aluseks olevad poliitilised raamlepingud sisaldavad sätteid inimõiguste austamise kohta. Kui mind kinnitatakse ametisse, pühendun inimõiguste küsimuse lõimimisele kõigisse meie välissuhete mõõtmetesse, sealhulgas uude välismajanduspoliitikasse.

Teiseks kavatsen leida arvukalt võimalusi uue välismajanduspoliitika üleschituse ja rakendamise arutamiseks selles raamistikus, ilma et see piiraks komisjoni töömeetodite kohaldamist. Pidades silmas meie missioonikirju, loodan teha kaubanduse ja majandusjulgeoleku volinikuga tihedalt koostööd veel mitmes konkreetsetes küsimuses, nagu Atlandi-ülese partnerluse tugevdamine USAGA, komplekssete suhete haldamine Hiinaga, sideme tihendamine Ühendkuningriigiga, uue ELi ja India strateegilise tegevuskava väljatöötamine ning üleüldiselt ELi partnerluste juhtimine ja süvendamine kogu maailmas.

Kuidas kavatsete asepresidendina tagada, et liidu õigusaktide kavandamisel ja rakendamisel võetakse süstemaatiliselt arvesse nende mõju meie kaubanduspartneritele? Kuidas kavatsete teha koostööd kolmandate riikidega, kelle tegevust liidu õigusaktid mõjutavad? Kuidas kavatsete selles küsimuses teha koostööd teiste volinikega?

Nii poliitiliste suunistega, milles on selgelt rõhutatud vajadust hinnata süsteemsemalt ELi õigusaktide mõju kolmandatele riikidele, kui ka missioonikirjadega on mulle ning kaubanduse ja majandusjulgeoleku volinikule tehtud ülesandeks ühiselt tagada, et Euroopa suhtleb meie otsustest mõjutatud partneritega ja reageerib nende muredele.

Kui mind kinnitatakse ametisse, tagan, et sisepoliitiliste otsuste tegemisel võetakse kolleegiumis täielikult arvesse välismõõdet, alates poliitika väljatöötamisest kuni selle rakendamiseni, kaasa arvatud rahastamisküsimustes. Praktikas võiks see minu arvates väljenduda järgmises:

- poliitika võimaliku mõju eelhindamine;
- dialoogi pidamine partneritega võimalikult varajases poliitikakujundamise etapis;
- tugevama seose loomine ELi välistegevuse rahastamise ja ELi sisepoliitiliste prioriteetide vahel, alates kliimaküsimustest ja energeetikast kuni digivaldkonna ja toiduga kindlustatuseni;
- nii Brüsselis kui ka ELi delegatsioonide kaudu kohapeal toimuv ennetav teavitamine võimalustest, mida ELi poliitika võib pakkuda kolmandatele riikidele;
- partneritele ELi poliitika mõjuga kohanemiseks ja selle leevendamiseks antav suunatud toetus, sealhulgas vajaduse korral ELi osalejate kaasamise kaudu Euroopa tiimi lähenemisviisi raames.

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni küsimus

10. Kas kavatsete kõigis ELi välistegevuse algatustes seada ka edaspidi prioriteediks soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise? Mida kavatsete teha pärast ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava 2021–2025 (GAP III) lõppu ja kas võtate endale koos vastavate valdkondade volinikega eesmärgi kiita heaks GAP IV? Kuidas kavatsete rakendada ja prioriseerida ÜRO naiste olukorda, rahu ja julgeolekut käsitlevat tegevuskava, pidades eelkõige silmas soolise perspektiivi lõimimist ning naiste osalemise ja juhtrolli tagamist kõigis rahu ja julgeolekuga seotud olukordades? Kuidas kavatsete ohjeldada naiste õiguste rikkumist kolmandates riikides, eelkõige naiste suguelundite moonutamist ja muid kahjulikke tavasid, ning kas kavatsete toetada naissoost inimõiguste kaitsjaid, seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste ja LGBTIQ+ õiguste kaitsjaid? Kuidas kavatsete sellega seoses teha koostööd Euroopa Parlamendiga ja kaasata sellesse FEMM-komisjoni?

Kas kavatsete kõigis ELi välistegevuse algatustes seada ka edaspidi prioriteediks soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise?

Jah. Praeguseid üleilmseid probleeme ei ole võimalik kestlikult lahendada, kui juba algetapis ei võeta arvesse soolist võrdõiguslikkust. Kui mind kinnitatakse ametisse, saab minu üheks kindlaks prioriteediks arvestada meie välis- ja julgeolekupoliitikas võrdõiguslikkust nii soolises kui ka üldises mõttes – kasvõi seepärast, et muidu ei ole see poliitika edukas. Selleks püüan ühendada jõud volinikega, kelle vastutusvaldkonda kuulub sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine ning kes peavad integreerima need oma töösse.

Mida kavatsete teha pärast ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava 2021–2025 (GAP III) lõppu ja kas võtate endale koos vastavate valdkondade volinikega eesmärgi kiita heaks GAP IV?

Kuna ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmas tegevuskava (GAP III) kehtib 2027. aastani, tuleb praegu keskenduda selle elluviimisele. See on juba võimaldanud meil teha kiiremaid edusamme naiste õiguste edendamisel ja meie sellealaste jõupingutuste ühtlustamisel praeguse mitmeaastase finantsraamistikuga. 2027. aastale järgneval ajal tuleb järgmise strateegiaga tagada, et ELi välis- ja julgeolekupoliitika oleks vastavalt rahvusvahelise koostöö põhimõtetele veelgi tihedamalt seotud naiste õiguste ja nende mõjuvõimu suurendamisega. Soolise

võrdõiguslikkuse strateegia uuendamine 2025. aastal tagab ka ELi sise- ja välispoliitika sidususe soolise võrdõiguslikkuse küsimuses.

Kuidas kavatsete rakendada ja prioriseerida ÜRO naiste olukorda, rahu ja julgeolekut käsitlevat tegevuskava, pidades eelkõige silmas soolise perspektiivi lõimimist ning naiste osalemise ja juhtrolli tagamist kõigis rahu ja julgeolekuga seotud olukordades?

ÜRO naiste olukorda, rahu ja julgeolekut käsitlev tegevuskava (WPS) on praeguses geopoliitilises olukorras ning seoses sõdade ja konfliktide arvu kasvuga üha olulisem. Kestliku rahu tagamiseks on ülitähtis, et naised osaleksid konfliktide lahendamiseks ja rahu tagamiseks tehtavas töös. WPSi rakendamise toetamiseks peab EL võtma selles küsimuses selge ja kindla seisukoha. Kavatsen teha omalt poolt koostööd Euroopa välisteenistuse ekspertide, sealhulgas ELi soolise võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse saadikuga, et suurendada naiste osalust ja juhtrolli kõigis rahu ja julgeolekuga seotud olukordades ja aruteludes. Selleks et saavutada praeguse WPSi eesmärgid, teen samuti jõupingutusi koostöö parandamiseks teiste rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonidega. Tulevikus alustame arutelu WPS II väljatöötamiseks, mis oleks kooskõlas GAP III-ga ja sellega lõimitud. See toimub paralleelselt praeguse tegevuskava rakendamisega ning partnerluses eri piirkondade riikide ja kodanikuühiskonna sidusrühmadega.

Seoses sellega tagan samuti, et EL toetab konfliktidega seotud seksuaalse vägivalla käsitlemisel vankumatult ohvrikesket lähenemist ja üleminekuperioodi õigusemõistmise mehhanisme, ning teen selleks muu hulgas tihedalt koostööd konfliktiolukorraga seotud seksuaalse vägivalla küsimustega tegeleva peasekretäri eriesindaja bürooga.

Kuidas kavatsete ohjeldada naiste õiguste rikkumist kolmandates riikides, eelkõige naiste suguelundite moonutamist ja muid kahjulikke tavasid, ning kas kavatsete toetada naissoost inimõiguste kaitsjaid, seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste ja LGBTIQ+ õiguste kaitsjaid? Kuidas kavatsete sellega seoses teha koostööd Euroopa Parlamendiga ja kaasata sellesse FEMM-komisjoni?

Kuigi arvan, et üleilmne teadlikkus sellest, kui tähtis on hoida ära naiste õiguste rikkumist, on praegu suurem kui kunagi varem ajaloos, on naiste inimõiguste austamise osas toimunud märkimisväärne tagasilangus. 40 % tüdrukutest ja naistest elavad ikka veel riikides, kus diskrimineerimise tase on kas kõrge või väga kõrge, ning 46 riigis, kus elab 16 % maailma rahvastikust, ei peeta perevägivalda endiselt kuriteoks. Kui mind kinnitatakse ametisse, kannustan ELi kasutama eri rikkumiste vastu võitlemiseks ära kõiki oma vahendeid, sealhulgas ELi inimõiguste eriesindaja, erisaadikute ning soolise võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse saadiku suunatud sekkumise kaudu.

Kahjulike normide ja tavade, sealhulgas naiste suguelundite moonutamise kaotamine jääb ka edaspidi ELi välistegevuse üheks oluliseks eesmärgiks. Avaldan survet rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks, sealhulgas aruandekohustuse alal, ning püüan selle saavutamiseks luua tugevaid liite mitmepoolsetel foorumitel. Selles küsimuses peal eriti tähtsaks suhelda naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni liikmetega. Iga-aastane osalemine ÜRO naiste staatuse komisjoni (CSW) töös on kiiduväärne tava, mida soovin vägagi jätkata.

Väärtuste, inimõiguste ja kestliku arengu valdkonnas on ELil endiselt üleilmse liidri maine. See, kas oleme selle ära teeninud, sõltub sellest, kuidas me neid väärtusi tegelikkuses kaitseme ja tagame, et inimõiguste kaitsjad saavad teha ohutult oma tähtsat tööd. Inimõiguste küsimuses on jätkuvalt ELi välispoliitika keskne eesmärk kaitsta inimõiguste, sealhulgas naiste inimõiguste ja LGBTIQ+ õiguste kaitsjaid. Neile on ette nähtud ka suurem osa ELi toetustest. Üheks ELi eesmärgiks inimõiguste valdkonnas jääb ka üldine kriminaalkaristuste kaotamine samasooliste isikute vastastikusel nõusolekul põhinevate suhete eest. Võttes arvesse parlamendi üleskutset, analüüsin, kuidas meil on võimalik kasutada oma poliitilisi, diplomaatilisi, koostöö- ja kaubandusvahendeid selle eesmärgi toetamiseks.

Olen täiesti teadlik Euroopa Parlamendi tugevast toetusest diskrimineerimise kaotamisele ja kõigile võrdõiguslikkusküsimustele ning teie suurtest tulemustest selles valdkonnas. Pean teid sellealases töös väga oluliseks liitlaseks ja otsin võimalusi, kuidas saaksime teha omavahel strateegilisemalt koostööd.

Inimõiguste allkomisjoni küsimus

11. Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta selleks, et inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamine oleks rahvusvahelisel tasandil Euroopa Liidu lepingu artikli 21 kohaselt liidu tegevuse strateegiline eesmärk, mis puudutab eelkõige inimõiguste tingimuslikkuse põhimõtte järgimist rahvusvahelistes lepingutes, ELi finantsabi ja kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi? Kas lubate teha pingutusi valimiste usaldusväärsuse kaitsmise nimel ja ajakohastama selleks ELi valimiste toetamise ja nende tulemusliku vaatlemise suunised? Millised peaksid nendes valdkondades olema partnerlussuhted Euroopa Parlamendiga?

Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta selleks, et inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamine oleks rahvusvahelisel tasandil Euroopa Liidu lepingu artikli 21 kohaselt liidu tegevuse strateegiline eesmärk, mis puudutab eelkõige inimõiguste tingimuslikkuse põhimõtte järgimist rahvusvahelistes lepingutes, ELi finantsabi ja kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi?

ELi lepingu artikli 21 kohaselt on liidu tegevus rahvusvahelisel areenil seni tuginenud ja tugineb ka edaspidi põhimõtetele, millest on juhitud liidu enda loomine, nimelt demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus, inimväärikuse, võrdsuse ja solidaarsuse ning ÜRO põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine. Need on ELi alusväärtused ja poliitilistes suunistes on väga selgelt märgitud, et üks komisjoni prioriteete saab olema toetada ELi väärtusi nii liidu sees kui ka väljaspool seda. See on ka ELi enda huvides, sest ELi kodanike julgeolek sõltub muu hulgas sellest, mil määral austatakse demokraatiat ja inimõigusi ülejäänud maailmas. Kui mind kinnitatakse ametisse, luban edendada inimõigusi, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid mitte ainult seepärast, et selleks kohustab mind alusleping, vaid ka seepärast, et pean seda strateegiliseks prioriteediks. Lõimin selle teema oma tihedasse koostöösse asjaomaste volinike, nõukogu, liikmesriikide, ELi inimõiguste eriesindaja ja teiste ELi eriesindajatega, et muuta ELi tegevus inimõiguste ja demokraatia kaitsmisel ja edendamisel tulemuslikumaks. Püüan teha rohkem koostööd ka rahvusvaheliste organisatsioonide, kolmandate riikide ja kodanikuühiskonnaga.

Kui mind kinnitatakse ametisse, tagan inimõiguste küsimuse tõstatamise meie dialoogis kolmandate riikidega. Töötame koos partneritega, et pakkuda neile stiimuleid ja toetust rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks inimõiguste alal ja selles valdkonnas järelmeetmete võtmiseks. Inimõigused on universaalsed väärtused, mis tulenevad iga inimese loomupärasest väärikusest. Teen oma talitustele nii peakorteris kui ka ELi delegatsioonides ülesandeks suhelda kolmandate riikidega ja lükata ümber narratiivid, mis kujutavad inimõigusi ja demokraatiat „lääne“ leiutisena. Kui mind kinnitatakse ametisse, teen samuti siseasjade ja rände voliniku ja muude asjaomaste volinikega koostööd rände välismõõtme käsitlemiseks. Eelkõige püüan tagada, et juhul kui laiaulatusliku partnerluse rakendussätteid hõlmavad ka rändeküsimusi, tagatakse põhiõiguste täielik austamine.

Tunnustan Euroopa Parlamenti tähelepanu juhtimise eest sellele, et ELi lepingutes sisalduvad inimõigusklauulid oleksid mõjusad ja et neid ka täidetaks. Poliitilised raamlepingud, mille alusel EL sõlmib vabakaubanduslepinguid kolmandate riikidega, sisaldavad alates 2009. aastast sätteid inimõiguste austamise kohta. Nendes klauslites on kirjas ühiselt kokku lepitud ootused ja sätestatud ametlikud kanalid korrapärase dialoogi pidamiseks inimõigusküsimustes ja koostöö tegemiseks partnerriigi kodanikuühiskonna osalejatega. Kuigi põhisätete rikkumise korral on nähtud ette võimalus ELi lepingute täitmine peatada, sealhulgas kaubanduslikust küljest, käsitatakse sellist lahendust viimase abinõuna. Nagu on väljendatud ka ELi liikmesriikidega peetud debattides, on võimaluse piires alati parem kasutada dialoogi. Ka üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP), mis põhineb tingimuste täitmisel ja moodustab osa meie kaubanduspoliitikast, stimuleerib kolmandaid riike austama inimõigusi ja kaitsma keskkonda. Teatavasti on nõukogu ja Euroopa Parlament leppinud kokku praeguse GSP määrase muutmises, et pikendada kava ajavahemikuks 2024–2027, samal ajal kui jätkuvad läbirääkimised määrase läbivaatamise lõpuleviimiseks.

Meie inimõiguste kaitse vahendite hulgas on jätkuvalt tähtis koht kogu maailmas rakendataval inimõiguste rikkujate vastasel ELi sanktsioonirežiimil (GHRSR), mis kehtestati 2020. aastal. 2024. aasta oktoobri seisuga oli seda rakendatud 117 isiku ja 33 üksuse suhtes. Sanktsioone ei tohiks käsitada eraldi, vaid üldise poliitilise lähenemisviisi osana. Sanktsioonide rakendamine inimõigusi rikkuvate või sellega seotud isikute, üksuste ja asutuste, sealhulgas riikide ja muude osalejate suhtes saadab ka selge sõnumi potentsiaalsetele rikkujatele. Selles mõttes on sellel vahendil ka ennetav funktsioon. Kui mind kinnitatakse ametisse, ei kõhkle ma tegemast ettepanekut lisada sanktsioonide alla kuuluvate isikute, üksuste ja asutuste nimekirja uusi inimõiguste rikkujaid, ükskõik kus nad ka ei tegutsesks.

EL eraldab inimõiguste ja demokraatia kaitsmiseks märkimisväärseid rahalisi vahendeid, mis on väga oluline, et meie sellealane töö oleks tulemuslik. Inimõiguste ja demokraatia programmi kaudu toetab EL oma inimõiguste ja demokraatia tegevuskava elluviimist. Selle alla kuulub palju eri projekte, millega toetatakse muu hulgas poliitikas ja kodanikuühiskonnas osalemist, meedia sõltumatust ja mitmekesisust, võitlust karistamatusega ja piinamise kaotamist. Ühtlasi on EL üks suurim kiireloomulise abi andjaid ohus olevatele inimõiguste kaitsjatele. Demokraatia ja hea haldustava toetamine on integreeritud ka kahepoolsesse koostöösse, millega on seotud olulisemalt suuremad vahendid. Lisaks tagatakse algatuse „Global Gateway“ puhul, et partnerid, kelle taristuprojekte sellest toetatakse, järgivad õigusriigi põhimõtet ja rangeid nõudeid inim-, sotsiaal- ja töötajate õiguste valdkonnas, eriti kui sellised projektid mõjuvad kohalike kogukondi, nagu näiteks kaevandustööstuse puhul. See jääb ka edaspidi nii.

Kas lubate teha pingutusi valimiste usaldusväärse kaitsmise nimel ja ajakohastama selleks ELi valimiste toetamise ja nende tulemusliku vaatlemise suunised?

Valimiste vaatlemine on üks ELi välispoliitika praktiline ja mõjus vahend, millel on ELi demokraatia toetamise poliitikas ja strateegiates jätkuvalt keskne koht. See on näide institutsioonidevahelisest koostööst, sest eeldab Euroopa Parlamendi, Euroopa välisteenistuse ja komisjoni suurepärase meeskonnatööd. Kasutan siinkohal võimalust kiita nende parlamendi liikmete pühendumust, kes on osalenud Euroopa Parlamendi valimisvaatlusmissioonidel peavaatleja või tavaliikmena ning on seega andnud olulise panuse ELi valimisvaatlusmissioonidesse.

ELi valimisabi ja -vaatlust käsitlev teatis pärineb 2000. aastast. Kaalun, kas tõstatada küsimus uue teatise avaldamise kohta oma ametiajal või arutada seda teemat, soovimata mõjutada kolleegiumi tulevaste arutelude või otsuste tulemusi. See võiks aidata meil taas rõhutada valimisvaatluste kui vahendi tähtsust, kinnitada ELi pühendumust valimisabile kui olulisele demokraatia toetamise meetmele ning hinnata vajadust teha kohandusi, et võtta paremini arvesse praeguseid valimisprotsessi kitsaskohti. Samas on viimastel aastatel korrapäraselt ajakohastatud ELi valimisvaatluste käsiraamatut. Selle neljas väljaanne peaks valmima 2025. aasta jooksul.

Millised peaksid nendes valdkondades olema partnerlussuhted Euroopa Parlamendiga?

Euroopa Parlament on oluline partner konkreetsete meetmete võtmisel, millega toetatakse kogu maailmas inimõigusi ja demokraatiasid ja mille hulka kuuluvad erakorralised arutelud, aastaaruanne inimõiguste olukorra kohta maailmas, valimisvaatlusmissioonid, riikide külastused, Sahharovi auhind ja muu poliitiline tegevus.

Meie partnerlus on kindel, kuid seda saab ja peaks veelgi tugevdama. Kui mind kinnitatakse ametisse, kavatsen parlamendiga korrapäraselt suhelda. Ühtlasi luban, et teavitan parlamenti nii suuliselt kui ka kirjalikult meie poliitilistest ja inimõigustealastest dialoogidest ning muudest olulistest kohtumistest.

Inimõiguste küsimuses juhindub ELi välispoliitika ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavast, mille kehtivust on pikendatud kuni 2027. aastani. Ootan Euroopa Parlamendi seisukohti praeguse tegevuskava rakendamise, aga ka järgmise tegevuskava prioriteetide kohta.

Julgeoleku ja kaitse allkomisjoni küsimus

12. Strateegiline kompass võeti kasutusele üsna pea pärast Ukraina vastu suunatud Venemaa agressioonisõja algust ajal, mil julgeoleku olukord halvenes nii ELi naaberriikides kui ka mujal. Kas Teie arvates tuleks algatada strateegilise kompassi dokumentide läbivaatamine, sealhulgas ohuanalüüs ning liikmesriikide suutlikkuse ja ressursside nõrkuste ja puuduste kaardistamine? Missioonikirjadesse on lisatud kohustus, et Teie ja kaitse- ja kosmosevolinik valmistate ühiselt ette valge raamatu Euroopa kaitse tuleviku kohta. Milline peaks Teie arvates olema selle seos – kui üldse – strateegilise kompassi ja NATO strateegilise kontseptsiooni raamistikega? Kuidas kaasate Euroopa Parlamendi kõikidesse nendes strateegilistesse aruteludesse ja poliitilistesse algatustesse, et võtta arvesse parlamendi seisukohti ning tugevdada demokraatlikku järelevalvet Euroopa kaitsealaste algatuste ja otsuste üle?

Strateegiline kompass võeti kasutusele üsna pea pärast Ukraina vastu suunatud Venemaa agressioonisõja algust ajal, mil julgeoleku olukord halvenes nii ELi naaberriikides kui ka mujal. Kas Teie arvates tuleks algatada

strateegilise kompassi dokumentide läbivaatamine, sealhulgas ohuanalüüs ning liikmesriikide suutlikkuse ja ressursside nõrkuste ja puuduste kaardistamine?

Strateegiline kompass on alates 2022. aastast suunanud ELi jõupingutusi julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamisel. Oma eesmärkide täitmisel on EL tegutsenud mõtestatult. Venemaa ebaseaduslik ja provotseerimata sissetung Ukrainasse ning järsult halvenev ohukeskkond ajendavad meid kiiresti tegutsema. Endise peaministri ja Euroopa Ülemkogu liikmena olen olnud ise selle tunnistajaks. ELis on tekkinud ühine arusaam, et liit peab tegema rohkem, paremini ja kiiremini – seda nii meie endi kui ka kogu maailma julgeoleku ja kaitse huvides.

Sellest poliitilisest tahtest on juba kasvanud välja teod, ning tulemused strateegilise kompassi rakendamisel on muljetavaldavad:

- EL ja selle liikmeriigid on andnud Ukrainale enneolematu mahus sõjalist abi;
- Ukrainas, Moldovas ja Punasel merel on käivitatud uued tsiviil- ja sõjalised missioonid ja -operatsioonid;
- ELi partnerlus NATO ja strateegiliste partneritega on märgatavalt tugevnenud;
- selleks et paremini tegeleda merel, kosmoses ja küberruumis esinevate julgeoleku- ja kaitseprobleemide, on töötatud välja uued strateegiad ja vahendid;
- tugevdatud on ELi vahendeid, millega võideldakse hübriidohtude, küberrünnete ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste vastu;
- korraldatud on esimene ELi sõjaline lahinguõppus;
- Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi kindlustamiseks on töötatud välja mitu uut algatust.

Kuigi suur osa meetmetest on juba ellu viidud, on veel palju arenguruumi. Meie tegevus ja tulemused ei ole ikka veel piisavad. Peame tegema kõik endast oleneva, et aidata Ukrainal sõjas Venemaad võita. Peame tagama, et meie strateegiad ja vahendid annavad konkreetseid tulemusi. Peame parandama oma kaitsevalmidust ja veelgi toetama jõupingutusi, mida liikmesriigid teevad sõjaliste võimete ühiseks kavandamiseks, väljatöötamiseks, hankimiseks ja käitamiseks, samuti rajama tulemusliku kaitsetööstuse. Peame kõrvaldama kriitilise tähtsusega lüngad oma võimekuses ja tegema kindlaks, kuidas seda tegevust on võimalik rahastada.

Euroopa peab andma endale vahendid ennast kaitsta ja võimalikke vastaseid heidutada. Selleks et mõista kiiresti muutuvat ohukeskkonda ja sellele reageerida, on minu arvates viivitamata vaja uut ohuanalüüsi. Kui mind kinnitatakse ametisse, olen valmis ELi väljakutsetele antud hinnangu ja selle alusel, millises järgus on strateegilise kompassiga ette nähtud meetmete elluviimine, kaaluma koos nõukogu ja liikmesriikidega uusi konkreetseid viise, kuidas seada meile julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas ulatuslikumad sihid, sealhulgas seoses valge raamatuga Euroopa kaitse tuleviku kohta ja ELi kriisivalmiduse strateegiaga.

Missioonikirjadesse on lisatud kohustus, et Teie ja kaitse- ja kosmosevolinik valmistate ühiselt ette valge raamatu Euroopa kaitse tuleviku kohta. Milline peaks Teie arvates olema selle seos – kui üldse – strateegilise kompassi ja NATO strateegilise kontseptsiooni raamistikega?

Läbirääkimiste tulemusena liikmesriikide vahel kokku lepitud strateegiline kompass on olnud keskne vahend ning suunab ka edaspidi meie jõupingutusi ELi julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamisel. Kuna vahepeal on tekkinud uued väljakutsed ja algatused, tuleb meil aga viivitamatult astuda julgemaid samme, et tugevdada Euroopa kaitset ja luua tingimused tõelise Euroopa kaitsekoostöö liidu sünniks. Kui mind kinnitatakse ametisse, siis just sellise ettepaneku kavatsengi teha koos kaitse ja kosmose volinikuga esitatavas valges raamatus – samuti kuna üks minu ülesannetest on juhtida Euroopa Kaitseagentuuri.

Tuginedes muu hulgas strateegilisele kompassile ja Euroopa kaitsetööstuse strateegiale, tuleks valges raamatus visandada poliitiline siht suurendada ELi kaitsevalmidust ja liikmesriikide valmisolekut ning luua tõeline Euroopa kaitsekoostöö liit. Selleks et paigutada uus kaitsealane lähenemisviis kindlatesse raamidesse, esitame koos kaitse ja kosmose volinikuga investeerimisvajadused, kriitilise tähtsusega lüngad võimekustes ja rahastamisvõimalused. Peame liikmesriike paremini toetama, et nad saaksid oma sõjaväe jaoks ühiselt töötada välja, hankida ja hoida käigus täieulatuslikku kaitsevõimekust, mis valmistaks nad ette kõige äärmuslikumateks sõjalisteks

hädaolukordadeks. Peame ka tugevdama seost ELi tasandi kaitsetööstuspoliitika ning hankeid ja võimete arendamist käsitlevate riiklike prioriteetide vahel ning tagama NATO raames jätkuvalt koostalitlusvõime ja sidususe. Meil tuleks näiteks käsitleda seda, kuidas EL saab aidata kõrvaldada lünki võimetes, et toetada liikmesriike oma kohustuste täitmisel, kaasa arvatud NATOs. Valge raamat peaks sisaldama selgeid suuniseid ja eesmärke nende sihtide saavutamiseks.

Strateegiline kompass ja Euroopa kaitsetööstuse strateegia on juba täielikult kooskõlas NATO strateegilise kontseptsiooniga ning ka valge raamatu puhul jätkame seda lähenemisviisi. Tugevam EL tähendab ka tugevamat NATOt. Kui mind kinnitatakse ametisse, sean prioriteediks tugevdada ELi strateegilist partnerlust NATOga, pidades samal ajal täielikult kinni ELi kaasavuse, vastastikkuse ja otsustusprotsessi sõltumatuse põhimõttest, mis on meie üldise julgeoleku võti.

Kuidas kaasate Euroopa Parlamendi kõikidesse nendes strateegilistesse aruteludesse ja poliitilistesse algatustesse, et võtta arvesse parlamendi seisukohti ning tugevdada demokraatlikku järelevalvet Euroopa kaitsealaste algatuste ja otsuste üle?

Olen Euroopa Parlamendile tänulik selle eest, et ta on jõuliselt toetanud meie tööd ELi rolli tugevdamiseks julgeoleku- ja kaitsevaldkonna osalejana ning selles pidevalt kaasa löönud. Euroopa Parlamendi toetus on kõrge esindaja ja asepresidendi kaksikrolli täielikuks ja edukaks täitmiseks otsustava tähtsusega. Kui mind kinnitatakse ametisse, jätkan aktiivset ja läbipaistvat teabevahetust, kaasan parlamendi alates esimestest etappidest ja tagan tema seisukohtade ärakuulamise kõigil teemadel, mis on väliskomisjoni, sealhulgas selle julgeoleku ja kaitse allkomisjoni ning inimõiguste allkomisjoni jaoks olulised. See hõlmab ajakohastatud teabe korrapärasest jagamist asjakohases vormis.